

การปรับปรุงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา
โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

โดย
นางสาวศิริ ผลเจริญพงศ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ
ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การปรับปรุงกิจกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา
โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

โดย
นางสาววิตรี ผลเจริญพงศ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ
ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A MODIFICATION OF AGGRESSIVE BEHAVIOR OF AN AUTISTIC
PRESCHOOL CHILD BY USING THE TOKEN ECONOMY REINFORCEMENT

By

Savitree Pongareanpong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Psychology and Guidance

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2008

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การปรับ
พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร”
เสนอโดย นางสาววิตรี ผลเจริญพงศ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนภรณ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์)

47261432 : สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

คำสำคัญ : การปรับพฤติกรรมก้าวร้าว / การเสริมแรงโดยใช้เบี้ยอรรถกร / เด็กออทิสติก

สาวิตรี ผลเจริญพงศ์ : การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษาโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ: ผศ.ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์. 70 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ระดับก่อนประถมศึกษา เพศหญิง อายุ 6 ขวบ กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2/3 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานคร

การทดลองเป็นการศึกษารายกรณีแบบ ABA โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ เป็นเวลา 10 สัปดาห์ คือ ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐานเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2 ระยะทดลองใช้โปรแกรมการใช้เบี้ยอรรถกรเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ระยะที่ 3 ระยะติดตามผลหลังหยุดการใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นเวลา 2 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) แบบสำรวจตัวเสริมแรง 2) แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

ผลการวิจัยพบว่า การใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกได้โดยพิจารณาจากความถี่พฤติกรรมก้าวร้าวในระยะเส้นฐานที่ 1 (A) มีค่าเฉลี่ย 8.50 ระยะที่ 2 (B) ระยะการปรับพฤติกรรม แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากระยะเส้นฐานพฤติกรรมโดยมีค่าเฉลี่ยของความถี่ 3.40

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ.....

47261432 : MAJOR : SPECIAL EDUCATION PSYCHOLOGY

KEY WORD : MODIFICATION OF AGGRESSIVE BEHAVIOR /PRESCHOOL CHILD /

TOKEN ECONOMY REINFORCEMENT

SAVITREE POLCHAREANPONG : A MODIFICATION OF AGGRESSIVE BEHAVIOR OF AN AUTISTIC PRESCHOOL CHILD BY USING THE TOKEN ECONOMY REINFORCEMENT. AN INDEPENDENT STUDY ADVISOR:ASST.PROF. SOMSAP SOOKANAN, Ph.D. 70 pp.

The purpose of this research was to study the effect of token economy reinforcement to reduce aggressive behavior in an autistic preschool child. The Subject was a female autistic student age 6 years in kindergarten class, Phiboonprachasan School in Bangkok.

The experimental design was a single – subject experimentation with ABA model. The experiment procedure was divided into 3 phases. The first phase was a base – line period which covered 2 weeks. The second phase which covered 6 weeks was an experimentation phase of using token economy reinforcement to reduce the subject's aggressive behavior. The third phase took 2 weeks for the withdrawal of reinforcement. The instruments used to collect data were 1) The survey reinforcement. 2) The observation form to record aggressive behavior.

The result found that the subject's aggressive behavior was reduced when using the economy token reinforcement. It was indicated by the mean of base line phase ($\bar{X} = 8.50$) higher than that of the experimentation phase ($\bar{X} = 3.40$)

Department of Psychology and Guidance Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2008

Student's signature

An independent study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างสูง ในการให้คำแนะนำปรึกษาให้ข้อคิดและแก้ไขข้อบกพร่องให้ความเอื้อเฟื้อ ความมีน้ำใจ ความห่วงใย และความช่วยเหลือต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณท่านผู้มีพระคุณ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมทรัพย์ สุขอนันต์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนภรณ์ เป็นผลให้การค้นคว้าอิสระมีความถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบพระคุณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่เห็นความสำคัญของหารพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ได้ให้โอกาสและสนับสนุนทุนการศึกษาจนตลอดหลักสูตร

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากรและวิทยาการพิเศษทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์อันมีคุณค่าอย่างยิ่งกับผู้วิจัย รวมถึงเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษทุกท่านที่ได้มอบน้ำใจและความเป็นกัลยาณมิตร

ขอขอบคุณครอบครัว คือ นายไพโรจน์ ผลเจริญพงศ์คู่สมรสและบุตรชายเด็กพลิชฐ์ เด็กชายพงศ์ภัค ผลเจริญพงศ์ ที่ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวอนุญาตให้ใช้เวลาศึกษาเล่าเรียน พร้อมทั้งให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษาจนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา นายสมจิต ไสรงกา และนางกรุณา ชูสกุล ที่ได้ให้การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนด้วยความรัก ความห่วงใย ซึ่งเป็นผู้ที่ตระหนักในคุณค่าของการศึกษาตลอดมา อีกทั้งคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ อันทรงคุณค่ายิ่ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับออทิสติก.....	7
ประวัติความเป็นมาของออทิสติก.....	7
สาเหตุของออทิสติก.....	8
พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของออทิสติก.....	10
การให้การช่วยเหลือดูแลรักษา.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม.....	15
แนวคิดทฤษฎีการปรับพฤติกรรม.....	15
แนวคิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ Skinner.....	16
การปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติก.....	19
การเสริมแรงด้วยเบี้ยยอรรถกร.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	23
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	23
สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก.....	29

บทที่	หน้า
การปรับปรุงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....	34
กรอบและแนวคิดการวิจัย.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา.....	36
ตัวแปรที่ศึกษา.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	37
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	54
อภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	60
ภาคผนวก ก ค่าความเที่ยงของการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว.....	61
ภาคผนวก ข แบบสำรวจตัวเสริมแรง.....	64
ภาคผนวก ค แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว.....	66
ภาคผนวก ง ตารางการเสริมแรง.....	68
ประวัติผู้วิจัย.....	70

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางการปรับพฤติกรรมแบบ ABA.....	39
2	ตารางการเสริมแรง.....	41
3	แสดงความถี่เป็นจำนวนครั้งและค่าเฉลี่ยผลการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนทำการ ปรับพฤติกรรม.....	45
4	แสดงความถี่เป็นจำนวนครั้งและค่าเฉลี่ยผลการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวการดำเนินกา ปรับพฤติกรรม.....	46
5	แสดงผลการติดตามผลการปรับพฤติกรรม.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 10 ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือทพพลภาพ หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ นอกจากนี้การพัฒนาประเทศ นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549) เป็นต้นมา ได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิด ทิศทางและกระบวนการในการพัฒนาใหม่จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดหมายหลักของการพัฒนาเปลี่ยนเป็นการเน้นคนเป็นศูนย์กลางเนื่องจากคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง ดังนั้นคุณภาพประชากรจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541: 1)

จากนโยบายการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันทำให้มองเห็นภาพรวมความพยายามของภาครัฐในการจัดบริการแก่เด็กพิเศษให้มีมากขึ้นและเปิดโอกาสให้แก่เด็กออทิสติกซึ่งเป็นเด็กพิเศษประเภทหนึ่ง ได้มีการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน เด็กออทิสติกเป็นเด็กพิเศษประเภทหนึ่งที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมแบบจำเพาะโดยพฤติกรรมที่ผิดปกตินั้น เป็นความบกพร่องเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ทางสังคม ภาษา การสื่อความหมาย และจินตนาการในการเล่นซึ่งความบกพร่องเหล่านี้เป็นผลจากความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลางพบได้ในช่วงแรกของชีวิต ก่อนอายุ 3 ขวบ เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคออทิสซึม ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มอาการที่มีความผิดปกติทางพัฒนาการอย่างรุนแรง ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีจำนวนเด็กออทิสติกและกลุ่มอาการที่มีความผิดปกติที่ใกล้เคียงกัน เป็นจำนวนมากกว่า 500,000 ราย

โดยอัตราความชุกของโรคและกลุ่มอาการดังกล่าวเป็นหนึ่งในความผิดปกติทางพัฒนาการที่พบได้มากที่สุด ส่วนในประเทศไทย จำนวนเด็กออทิสติกยังไม่มีผลสำรวจอย่างแน่ชัด แต่พบว่าจำนวนเด็กออทิสติกในภาพรวมของประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ปรากฏการณ์เช่นนี้ส่งผลกระทบต่อด้านคุณภาพประชากร ทั้งในระดับประเทศ ระดับครอบครัวและชุมชน

แนวทางการบำบัดรักษา ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน ได้เน้นแนวทางหลักอันเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กออทิสติก คือ การให้การศึกษาแก่เด็กออทิสติก รวมทั้งการบำบัดรักษาโดยแนวทางที่มีประสิทธิผลมากที่สุดในปัจจุบัน คือ แนวคิดในเรื่องของการปรับพฤติกรรม เป็นการกระตุ้นพัฒนาการเด็กให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เนื่องจากเด็กออทิสติกจะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของพัฒนาการทักษะทางสังคม เด็กจะยึดติดไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน มีความสนใจแคบ มีความหมกมุ่นติดสิ่งของบางอย่าง แสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับวัย บางครั้งร้องไห้หรือหัวเราะโดยไม่มีเหตุผล มีปัญหาด้านการปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยจะอาละวาดหรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ร้องไห้ หรือ ดิ้น กรีดร้อง ขอบังแกเพื่อน คือ รึ้น ไม่ให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ ไม่เคารพในสิทธิ์ของผู้อื่น มีความยากลำบากในการติดต่อสื่อสารด้านการพูด เนื่องจากเด็กยังพูดไม่ได้ การแยกตัวเล่นคนเดียว มีพฤติกรรมแปลก ๆ ไม่มองสบตา และมีสมาธิสั้น ไม่มีสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวและสังคม พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดความยากลำบากต่อการสอนเด็กในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ (สถาบันเด็ก มุขนิธิเด็ก 2549 : 12)

วิธีการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติกไม่นิยมใช้การลงโทษเนื่องจากการลงโทษก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์ในตัวนักเรียน เช่น ทำให้นักเรียนมีความโกรธ ความกลัว นักจิตวิทยาหลายคนเสนอว่าควรใช้วิธีการทางบวกแทนการลงโทษ วิธีการหนึ่งที่น่าสนใจนำมาใช้คือการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ซึ่งการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรนั้นมีประสิทธิภาพในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางสังคม เช่น ก้าวร้าว ก่อวุ่น คือ ทั้งนี้เบี้ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมากและสามารถใช้ได้ง่าย ผู้ได้รับการปรับพฤติกรรมเกิดความพึงพอใจ ซึ่งการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติก มีงานวิจัยของ สวาท เส้นทอง(2529: 68) ศึกษาพบว่า การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีผลทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบวกลบเลขสูงขึ้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนเด็กเรียนร่วมโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 1 และมีเด็กออทิสติกเรียนร่วมอยู่ด้วย จะพบกับปัญหาทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกอยู่เสมอ พฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นปัญหาเนื่องจากจะเกิดผลเสียต่อตัวเด็กเองเช่นอาจจะ เป็นผลเสียต่อร่างกายและสุขภาพทำให้เด็ก

ไม่ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นจึงเป็นผลเสียต่อการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนเนื่องจากเด็กไม่สามารถปรับตัวเข้ากับกฎกติกาของกลุ่มได้ และเป็นผลเสียต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยรวม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านั้น เช่น พฤติกรรมรบกวนชั้นเรียน จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปได้ไม่ราบรื่นและมีผลต่อการ เรียนของตัวเด็กเอง เด็กจะเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ กรณีเช่นนี้จะมีผลต่อตัวเด็กเองในด้านสุขภาพจิตและการปรับตัวกับคนอื่น ๆ ถ้าครูไม่ให้ความสนใจและจัดการแก้ปัญหาจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากขึ้น

การช่วยเหลือการปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง พ่อแม่จะมีความเครียดและกังวล เนื่องจากเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น อาละวาด ก้าวร้าว ซนมาก ไม่อยู่นิ่ง ซึ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหานี้เกิดมาจากข้อจำกัดของเด็กในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในสังคม เข้าสังคมไม่ได้ ถ้าหากพ่อแม่หรือผู้ที่เลี้ยงดูตลอดจนครูมีความเห็นว่าเด็กออทิสติกสามารถเรียนรู้ได้ การสอนให้เด็กออทิสติกเรียนรู้การปรับตัวในการที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นสามารถสื่อสารกับผู้อื่นก็จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ดีขึ้นและอยู่ร่วมในสังคมได้ การศึกษาพิเศษจะช่วยเด็กได้ หากมีการค้นพบภาวะออทิสติกในระยะเริ่มแรกและได้รับการกระตุ้นหรือส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกวิธี ก็จะช่วยให้เด็กสามารถเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะนำแนวทางการปรับพฤติกรรมเข้ามาใช้ปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก เนื่องจากปัจจุบันนี้ผู้วิจัยมีนักเรียนออทิสติกในชั้นเรียนที่แสดงออกทางพฤติกรรมไม่เหมาะสม คือ มีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยการตี ข่วน ขว้างปา ทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้นกรีดร้อง พฤติกรรมเหล่านี้เป็นปัญหาที่จะเป็นอันตรายต่อร่างกายของเด็กและของเพื่อน มีผลเสียต่อสุขภาพจิตของนักเรียนร่วมชั้นเรียนและครู ทำให้การเรียนไม่ราบรื่นมีอุปสรรคปัญหาเกิดขึ้นตลอดเวลา เพื่อนร่วมชั้นเรียนเกิดความเบื่อหน่าย รำคาญ เสียเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในชั้นเรียน เพราะครูต้องพะวงและใช้เวลาไปกับการแก้ปัญหาเด็กออทิสติก ทำให้ไม่สามารถสนใจเด็กปกติคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนได้ ทำให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเด็กออทิสติก พฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กออทิสติกนั้น พบว่าเกิดขึ้นได้บ่อยเนื่องจากเด็กมีปัญหาด้านการปรับตัวในสังคม และมีความจำกัดด้านการพูดและการสื่อสาร ซึ่งทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจได้ง่าย พฤติกรรมก้าวร้าว นั้นอาจสร้างปัญหาให้กับผู้ปกครองเพราะเด็กทำลายสมบัติของคนอื่นและทำร้ายคนอื่นที่มีใช้สมาชิกในครอบครัว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการจัดการดูแลเมื่อเด็กเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและป้องกันเพื่อไม่ให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อไป ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการที่จะช่วยเหลือเด็กออทิสติกให้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงโดยการนำหลักการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมาใช้ เพื่อให้ความช่วยเหลือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก

ออทิสติกให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าของบุคลากรครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ในเรื่องของการปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติกในด้านอื่น ๆ ต่อไป

คำถามการวิจัย

การปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรจะช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษาได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษาหลังจากใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรลดลง

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวแปรของการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาตัวแปร ดังนี้ คือ
 1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
 2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมก้าวร้าว
2. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวแสดงออกในลักษณะของการอาละวาด ตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้น กรีดร้อง ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา เพศหญิง อายุ 6 ขวบ กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานคร
3. ระยะเวลา ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันจันทร์ - วันศุกร์ วันละ 20 นาที ในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปรับพฤติกรรม หมายถึง การนำเอาหลักการแห่งพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ ในการวิจัยนี้ได้นำหลักการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมาปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่รุนแรงทางกายโดยมีเป้าหมายเพื่อทำร้าย ทำอันตราย หรือทำลายบุคคล สิ่งของ ซึ่งในการวิจัยนี้ครอบคลุมถึงการแสดงพฤติกรรมอาละวาด โดยการตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้นกรีดร้อง

การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร หมายถึง การนำเอาวัตถุซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความต้องการของเด็กออทิสติกที่เป็นตัวอย่างของการศึกษา มาเป็นเครื่องมือในการให้รางวัลแก่เด็กเมื่อเด็กลดพฤติกรรมก้าวร้าวลง โดยใช้หลักว่าถ้านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวก็จะให้การเสริมแรงด้วยของรางวัลที่นักเรียนชอบ ในที่นี้ คือ ขนมช็อกโกแลต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
2. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู – อาจารย์ ครูแนะแนว นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในการที่จะนำเอาเทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมาปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู – อาจารย์ ครูแนะแนว นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้นำเอาเทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนในการปรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ผู้วิจัยได้ทำการ ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมานำเสนอ โดยแบ่งประเด็นที่ศึกษาตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับออทิสติก

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของออทิสติก
- 1.2 สาเหตุของออทิสติก
- 1.3 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของออทิสติก
- 1.4 การให้การช่วยเหลือดูแลรักษา

ส่วนที่ 2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีการปรับพฤติกรรม
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner
- 2.3 การปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติก
- 2.4 การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ส่วนที่ 3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

- 3.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
- 3.2 ความหมายและสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว
- 3.3 การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก
- 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดแต่ละประเด็น ดังนี้

ส่วนที่ 1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับออทิสติก

1.1 ประวัติความเป็นมาของออทิสติก

คำว่า “ ออทิสติก “ (autistic) เป็นคำภาษาอังกฤษและเป็นคำคุณศัพท์ คำนามคือ “ ออทิสซึม “ (autism) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า “ auto “ ซึ่งแปลว่า “ตัวเอง” เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นของเด็กออทิสติกที่มักจะอยู่กับ “ตัวเอง” ยังไม่มีคนบัญญัติคำภาษาไทยแทนคำนี้ จึงเรียกทับศัพท์ตามคำภาษาอังกฤษ แต่คนไทยมักนิยมใช้คำว่า “ ออทิสติก ” เป็นทั้งคำนาม และ คำคุณศัพท์ โดยที่ “ออทิสติก” หมายถึงคนที่มีลักษณะผิดปกติจากคนทั่วไปมักอยู่กับตัวเอง ไม่ติดต่อสื่อสารกับใคร เนื่องจากมีปัญหาด้านการรับรู้ พัฒนาการ พฤติกรรม และการสื่อสาร

เด็กออทิสติก เป็นเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยอยู่ในกลุ่มอาการออทิสซึม มีความผิดปกติทางพฤติกรรมแบบจำเพาะโดยพฤติกรรมที่ผิดปกตินั้นเป็นความบกพร่องเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม ภาษา การสื่อความหมาย และจินตนาการในการเล่น ซึ่งความบกพร่องเหล่านี้ เป็นผลจากความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลาง โรคนี้มีมานานแล้วในปี ค.ศ.1799 แพทย์ชาวฝรั่งเศส เจ เอ็ม จี อีตาร์ด(J.M.G.Itard 1962 , อ้างถึงในเพ็ญแข ลิมศิลา 2540:1) ได้เขียนหนังสือเล่าถึงเด็กชายอายุ 12 ปี ชื่อ วิคเตอร์ (Victor) ที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียวในป่าและมีพฤติกรรมที่ผิดปกติมาก ในปี ค.ศ.1943 ลีโอ แคนเนอร์ (Leo Kanner 1943 , อ้างถึงในเพ็ญแข ลิมศิลา 2540: 1) เป็นคนแรกที่กล่าวถึงพฤติกรรมจำเพาะแบบหนึ่งที่พบในเด็กและให้ชื่อว่า “ออทิสซึม” (Autism) หรือกลุ่มอาการแคนเนอร์ โดยเรียกกลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมจำเพาะเช่นนี้ว่า เด็กออทิสติก ซึ่งมีความหมายว่า เด็กที่อยู่ในโลกของตัวเอง (เพ็ญแข ลิมศิลา 2540 : 1)

วงการแพทย์รู้จักโรคออทิสซึม (autism) เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2486 เมื่อ ลีโอ แคนเนอร์ (Leo Kanner 1943 , อ้างถึงในเพ็ญแข ลิมศิลา 2540: 1) แห่งโรงพยาบาลจอร์น ฮอว์กิ้นส์ (John Hopkins) ในสหรัฐอเมริกาได้รายงานผลการศึกษาคิด 11 คน (เพ็ญแข ลิมศิลา 2536 : 1) พบว่ามีพฤติกรรมที่ไม่เหมือนเด็กทั่วไปเช่น ชอบอยู่คนเดียว ชอบทำอะไรซ้ำๆ ซากๆ พูดจาเรียบไม่มีเสียงสูงต่ำ เวลาโกรธจะโวยวายลั่น หรืออาจลงโทษตนเองโดยการเอาศีรษะโขกโต๊ะจนเจ็บ หรือเวลาต้องการอะไรก็ตาม แทนที่จะพูดขอสิ่งนั้น ก็ใช้วิธีจับมือผู้ใหญ่ให้ไปเอาสิ่งนั้นมาให้ หรือเวลาใครถามอะไร แทนที่จะตอบคำถามนั้นอย่างตรงไปตรงมา เด็กนิสัยยโสประหลาดกลุ่มนี้มักทวนคำถาม และไม่ตอบอะไร หรือในบางครั้งก็หัวเราะขึ้นมาโดยไม่มีเหตุผล และเวลาถูกกำหนดให้เล่นเป็นตัวละคร ก็มักบอกว่าแสดงบทดังกล่าวไม่ได้ เด็กกลุ่มนี้ยังไม่ชอบเล่นกับเด็กคนอื่นๆ และเวลาบิดามารดาจับตัวให้เล่นกับเพื่อน ก็จะเล่นอย่างแค้นๆ และมีสีหน้าที่เครียดมาก บางคนชอบหมุนวัตถุ และอาจหมุนนานเป็นชั่วโมง แต่ก็มักมีบางคนที่มีพรสวรรค์ด้านดนตรี วาดภาพ และคำนวณ

แคนเนอร์(Kanner) เรียกพฤติกรรมเช่นนี้ว่า ออทิสซึม(autism) ซึ่งหมายถึงอาการที่สนใจแต่ตนเอง จนไม่รู้สึกรอยากติดต่อกับโลกภายนอกเลย ทันทีที่รายงานวิจัยของ แคนเนอร์(Kanner) ปรากฏ แพทย์ก็ได้หันมาสนใจเด็กออทิสติก(autistic)มากขึ้น การติดตามชีวิตของเด็กกลุ่มนี้ในอีก20ปีต่อมา ทำให้แคนเนอร์(Kanner) รู้ว่าผู้ใหญ่ออทิสติกส่วนใหญ่ยังคงมีปัญหาด้านการสื่อสารและปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์ จนบางคนเข้าลักษณะถูกตัดขาดจากโลกภายนอกอย่างสิ้นเชิง

จึงอาจกล่าวได้ว่า ทุกวันนี้ เรายังไม่รู้อะไรอีกมากมายเกี่ยวกับโรคออทิสซึม แต่ในอนาคตก็น่าจะ 10 ปีข้างหน้า วงการแพทย์อาจมีความหวังในการรักษาและป้องกันเด็กจากการเป็นโรคออทิสซึมได้

ความชุกของโรค

จากการวิจัยใช้ข้อบ่งชี้จากลักษณะพฤติกรรมที่ผิดปกติของ Leo Kanner หรือข้อบ่งชี้ตามคู่มือการวินิจฉัยและสถิติของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน ทั้งครั้งที่ 3 และครั้งที่ 4 จะพบเด็กออทิสติก 4 หรือ 5 คน ในประชากร 10,000 คน ถ้าใช้การวินิจฉัยโดยใช้เกณฑ์ ภาวะออทิสติกสเปกตรัม ของ ลอร์น่า ริง (Lorna Wing 1981, อ้างถึงในเพ็ญแข ลัมศิลา 2538 : 3) จะสามารถวินิจฉัยเด็กที่มีความผิดปกติ อันจะนำไปสู่โรคนี้ได้ ในเด็กที่อายุน้อยกว่า 1 ปี ทำให้พบว่าความชุกเพิ่มขึ้นเป็น 21 ใน 10,000 คน (เพ็ญแข ลัมศิลา 2538 : 3) ส่วนการศึกษาทางวิทยาการระบาดถึงความชุกของโรคออทิสซึมและกลุ่มอาการที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน พบว่ามีประมาณ 18.7 ต่อประชากร 10,000 คน และพบในจำนวนของเด็กชายมากกว่าเด็กหญิงถึง 4 เท่า

ย้อนอดีตไปเมื่อ 30 ปีก่อนจะพบว่าไม่มีรายงานจำนวนเด็กที่ป่วยด้วยโรคออทิสซึมมากนัก คือจากเด็ก 10,000 คน จะมีเด็กออทิสติกเพียง 2-4 คน แต่ปัจจุบันพบว่า จำนวนเด็กที่ป่วยได้เพิ่มขึ้น 40% ซึ่งตัวเลขที่เพิ่มสูงขึ้น นี้ได้ทำให้นักวิจัยบางคนวิตกกังวล แต่นักวิจัยอีกหลายคนก็คิดว่า คำนีที่เพิ่มนี้ มีสาเหตุจากการที่แพทย์รู้จักโรคออทิสติกมากขึ้น แต่ไม่ว่าตัวเลขจะเพิ่มหรือลดอย่างไร บิดามารดาของเด็กออทิสติกก็ไม่ได้รู้สึกดีขึ้นเลย เพราะสิ่งเดียวที่จะทำให้รู้สึกดีขึ้น คือแพทย์มีวิธีการรักษาโรคชนิดนี้ ในวันนี้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ทำให้ความฝัน ของบิดามารดาเด็กออทิสติกใกล้ความเป็นจริงมากขึ้น เพราะขณะนี้แพทย์สามารถเห็นลักษณะการทำงานของสมองของคนที่เป็นโรคนี้ได้แล้ว ดังนั้น แพทย์จึงสามารถรู้ความผิดปกติได้ล่วงหน้า และสามารถที่จะรักษาได้ทันทั่วทั้ง

1.2 สาเหตุของออทิสติก

ในอดีตเชื่อว่าสาเหตุของออทิสติก เกิดจากปัญหาทางจิตใจและการเลี้ยงดู ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างผิด ๆ ส่งผลให้เด็กมีความผิดปกติด้านอารมณ์ ลอร์น่า ริง

(Lorna Wing 1981, อ้างถึงใน เพ็ญแข ลิมสิลา 2538 : 4) แต่ต่อมาในภายหลัง มีหลักฐานข้อมูลที่แสดงว่า เด็กกลุ่มนี้มีความผิดปกติและล่าช้าทางพัฒนาการด้านสังคม การสื่อความหมาย ภาษา และการจินตนาการซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางกายภาพ เนื่องจากหน้าที่ของสมองบางส่วนทำงานผิดปกติไป

นักเทคโนโลยีชีวภาพที่กำลังค้นหาสิ่งที่ผิดปกติ ซึ่งทำให้คนเป็นโรคนี้ และตัดต่อยีนเพื่อเด็กออทิสติกที่จะเกิดใหม่ ได้ใช้ชีวิตร่วมกับเด็กปกติ ในลักษณะปกติ เพราะเหตุว่า อาการออทิสติกมีหลากหลายและบางอาการก็แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงเช่น เด็กออทิสติกหลายคนมีสติปัญญาต่ำ แต่เด็กออทิสติกบางคนก็มีพรสวรรค์ด้านคำนวณและศิลปะ หรือเด็กออทิสติกที่ป่วยมากจะพูดไม่ได้ แต่บางคนก็มีความสามารถด้านการพูด เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่แพทย์ต้องศึกษาค้นหาสาเหตุที่ผิดปกตินี้ ทุกวันนี้แพทย์ส่วนมากมีความเห็นพ้องกันว่าความผิดปกติของยีนโครโมโซม คือสาเหตุหลักที่ทำให้เด็กเป็นออทิสติก เพราะในการศึกษาเด็กแฝดเหมือนหรือแฝดไข่ใบเดียวกันก็พบว่า ถ้าเด็กคนหนึ่งเป็นเด็กออทิสติก เด็กอีกคนก็มีโอกาสสูงถึง 60% ที่จะเป็นออทิสติกด้วย แต่ในกรณีแฝดไม่เหมือนโอกาสที่เด็กอีกคนจะเป็นออทิสติกได้ลดลงมาก คือเพียง 10% เท่านั้นเอง นอกจากนี้ก็ยังไม่พบกรณีแฝดไม่เหมือนที่เป็นออทิสติกทั้งคู่เลย

การวิเคราะห์ค้นหายีนออทิสติกที่ทำให้เกิดเป็นโรคออทิสซึมให้ข้อมูลเบื้องต้นว่าโครโมโซม ของเด็กที่เป็นจะมียีนที่ผิดปกติ 3-10 ตัว นักวิจัยกำลังค้นหายีนออทิสติกในโครโมโซม อื่นอีก นอกจาก ยีนที่ผิดปกติจะทำให้เด็กเป็นโรคออทิสซึมแล้ว นักวิจัยหลายคนคิดว่าสภาพแวดล้อมก็มีบทบาทไม่น้อยเช่นกัน เพราะได้มีการตรวจพบว่า คนที่ป่วยเป็นโรคออทิสซึมหากมีการตรวจประวัติย้อนอดีตขณะที่เขาอยู่ในครรภ์มารดาได้ประมาณ 30 สัปดาห์ ซึ่งเป็นเวลาที่สมองส่วนที่ทำหน้าที่รับรู้ด้านจิตใจและอารมณ์กำลังพัฒนา แพทย์ได้พบว่าสมองส่วนที่ทำหน้าที่นี้ไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร และถ้าครรภ์มารดามีฮอร์โมน เทสโตสเตอโรน (testosterone) มากผิดปกติ จะทำให้เด็กผู้ชายมีโอกาสเป็นโรคออทิสซึมสูงกว่าเด็กผู้หญิง เพราะเหตุว่า เรายังค้นหาสาเหตุที่ทำให้คนเป็นโรคออทิสซึมไม่พบ ดังนั้น แพทย์และนักจิตวิทยาจึงต้องรับภาระงานหนักในการบำบัดผู้ที่กำลังป่วย ซึ่งในปัจจุบันจิตแพทย์ก็ได้พบแล้วว่า วิธีที่ดีที่สุดคือ ต้องพยายามทำให้เด็กออทิสติก พืชอุปสรรคด้านการสื่อสารของตนเองให้ได้ เช่น อาร์ คอเจล (R. Koegel 1996 , อ้างถึงใน เพ็ญแข ลิมสิลา 2538 : 5) แห่งมหาวิทยาลัย แคลิฟอร์เนีย ที่ ซานต้า บาบารา (Santa Barbara) ได้จัดโปรแกรมการสอนให้เด็กออทิสติกรู้จักตั้งคำถามแทนที่จะเอาแต่ส่งเสียงเรียกร้องความสนใจรวมทั้งได้จัดหลักสูตรให้เด็กออทิสติกสามารถเลือกเรียนสิ่งที่ตนสนใจได้อย่างเสรีเช่น ในกรณีที่เด็กสนใจสัตว์ และครูผู้สอนต้องการสอนเรื่องความแตกต่างระหว่างของขนาดเล็กกับใหญ่ ครูก็จะพาเด็กไปสวนสัตว์ให้ดูกระต่ายและช้าง เป็นต้น การไม่มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน

สำหรับการรักษาผู้ป่วยประเภทนี้ ทำให้นักจิตวิทยาหลายท่านยังไม่ยอมรับวิธีการของ อาร์ คอเจล ว่าเป็นวิธีฝึกเด็กออทิสติกที่ดีที่สุด ถึงกระนั้นวิธีของเขา ก็ประสบความสำเร็จดีในระดับหนึ่ง งานชิ้นต่อไปที่ อาร์ คอเจล คาดหวังจะทำคือ จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสมองเด็กออทิสติก ขณะเด็กได้รับการฝึกฝน ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับวิธีฝึกให้สัมพันธ์กับพัฒนาการทางสมองของเด็กนั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษากล่าวถึงสาเหตุของการเกิดออทิสติกไว้หลายสาเหตุ ดังจะกล่าวเป็นประเด็น ดังนี้

ศรีสมร กสิวัฒน์ (2537 : 3) กล่าวว่า สาเหตุที่แท้จริงยังไม่มีหลักฐานใดยืนยันได้แน่ชัดว่าเกิดจากอะไร แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าออทิสซึมเป็นความผิดปกติทางระบบประสาทหรือเนื้อเยื่อในสมองถูกทำลายเป็นหย่อมเล็ก ๆ ไม่ต่อเนื่องกันไป ซึ่งอาจมีสาเหตุจากพันธุกรรมหรือสภาวะก่อนคลอดและระหว่างคลอด

อำพล สุอำพัน (2538 : 7) กล่าวว่า แต่ก่อนเชื่อกันว่า บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรในลักษณะไร้อารมณ์และเย็นชา เป็นสาเหตุของความบกพร่องในการพัฒนาความผูกพันจากอารมณ์ เด็กจึงไม่สามารถมีพัฒนาการทางอารมณ์ได้ แต่ในปัจจุบันมีแนวความคิดว่าความผิดปกติมีสาเหตุเนื่องมาจากมีพยาธิสภาพในระบบประสาทส่วนกลาง เนื่องจากพบว่าเด็กออทิสติกมักมีประวัติมี ปัญหาแทรกซ้อนก่อนคลอด หรือระหว่างคลอดและประมาณร้อยละ 50 ของเด็กเหล่านี้ มีความผิดปกติทางระบบประสาท นอกจากนี้ยังพบว่ามักคลื่นไฟฟ้าสมองผิดปกติถึงร้อยละ 60-85 และมีอาการของโรคลมชักมากขึ้นเมื่อเด็กโตขึ้น ความผิดปกตินี้มักเกิดร่วมกับโรคบางโรค เช่น โรคหัดเยอรมัน โรคสมองอักเสบ ตับอักเสบ

อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถบอกถึงสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งที่แน่นอนได้ ภาวะออทิสติกมีสาเหตุมาจากภาวะต่าง ๆ มากมาย สิ่งใดก็ตามที่ทำให้พัฒนาการของสมองผิดปกติไป ซึ่งอาจจะเกิดได้ตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ ระหว่างการตั้งครรภ์ ระหว่างการคลอดหรือหลังคลอด

1.3 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกจะมีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอย่างเด่นชัด ซึ่งสามารถสังเกตพบได้ตั้งแต่เด็กมีอายุน้อย โดยเด็กจะมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมไม่สมวัย ไม่สมเหตุผล หากพบว่า เด็กมีพฤติกรรมที่ผิดปกติจะต้องรีบช่วยเหลือแก้ไขอย่างเหมาะสมให้ทันเวลาที่ หากละเลยจะทำให้เด็กไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมกับผู้อื่นได้ ลักษณะพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกมีดังนี้ (สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี 2546: 14)

1. มีคุณลักษณะในการเข้าสังคมที่ผิดปกติ โดยแสดงออกอย่างน้อย 2 ข้อต่อไปนี้

1.1. มีความบกพร่องอย่างชัดเจนในการใช้ท่าทางหลายอย่าง เช่น การสบตา การแสดงสีหน้า กิริยาหรือท่าทางประกอบการเข้าสังคม

1.2. ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับที่เหมาะสมกับอายุได้

1.3. ไม่แสดงความอยากเข้าร่วมสนุก ร่วมทำสิ่งที่สนใจ หรือร่วมงานให้เกิดความสำเร็จกับคนอื่นๆ เช่น ไม่แสดงออก ไม่เสนอความเห็น หรือไม่เชื่อว่าตนสนใจอะไร

1.4. ไม่มีอารมณ์หรือสัมพันธ์ภาพตอบสนองกับสังคม

2. มีคุณลักษณะในการสื่อสารผิดปกติ โดยแสดงออกอย่างน้อย 1 ข้อต่อไปนี้

2.1. พัฒนาการในการพูดช้าหรือไม่มีเลย โดยไม่แสดงออกว่าอยากใช้การสื่อสารวิธีอื่นมาทดแทนเช่น แสดงท่าทาง

2.2. ในรายที่มีการพูดได้ก็ไม่สามารถเริ่มพูดหรือสนทนาต่อเนื่องกับคนอื่นได้

2.3. ใช้คำพูดซ้ำหรือใช้ภาษาที่ไม่มีใครเข้าใจ

2.4. ไม่มีการเล่นสมมติที่หลากหลาย หรือเล่นเลียนแบบสิ่งต่างๆ ตามสมควรกับพัฒนาการ

3. มีแบบแผนพฤติกรรม ความสนใจ หรือกิจกรรมที่จำกัด ทำซ้ำ และคงไว้เป็นเช่นเดิม โดยแสดงออกอย่างน้อย 1 ข้อ ต่อไปนี้

3.1. หมกมุ่นกับพฤติกรรมซ้ำๆ ตั้งแต่ 1 อย่างขึ้นไป และความสนใจในสิ่งต่างๆ มีจำกัด ซึ่งเป็นภาวะที่ผิดปกติทั้งในแง่ของความรุนแรงหรือสิ่งที่สนใจ

3.2. ติดกับกิจวัตร หรือยึดทำกับบางสิ่งบางอย่างที่ไม่มีประโยชน์โดยไม่ยืดหยุ่น

3.3. ทำกิจวัตรซ้ำๆ เช่น เล่นสะบัดมือ หมุน โยกตัว

3.4. สนใจหมกมุ่นกับเพียงบางส่วนของวัตถุ

จากลักษณะอาการของเด็กออทิสติกที่กล่าวมาแล้วจะพบว่าโดยทั่วไปแล้วเด็กออทิสติกมักหน้าตาดี สมบูรณ์แข็งแรง แต่จะมีลักษณะที่แตกต่างจากเด็กปกติอย่างเด่นชัด คือ มีการแสดงพฤติกรรมที่ผิดปกติและไม่ติดต่อสื่อสารกับใคร ซึ่งสามารถสังเกตลักษณะพฤติกรรมที่ผู้เชี่ยวชาญได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นสิ่งสันนิษฐานเบื้องต้นว่า เด็กมีความผิดปกติหรือไม่ ทั้งนี้เด็กออทิสติกบางคนจะแสดงอาการทุกประการที่ผู้เชี่ยวชาญระบุไว้ แต่เด็กออทิสติกบางคนอาจมีเพียงบางอาการ ถ้าพบว่า เด็กมีอาการใกล้เคียงกับที่กล่าวมาแล้วควรรีบนำเด็กไปพบแพทย์เพื่อตรวจและวินิจฉัยโดยเร็ว

1.4 การให้การช่วยเหลือดูแลรักษา

การบำบัดรักษาเด็กออทิสติกในอดีต จะมุ่งเน้นไปที่การทำจิตบำบัดและปรับพฤติกรรม การเลี้ยงดูของพ่อแม่ เนื่องจากเด็กออทิสติกในอดีตถูกวินิจฉัยว่ามีสาเหตุจากความผิดปกติทางจิตใจ

หรือการเลี้ยงดูไม่ดี ปัจจุบันการบำบัดรักษาที่สำคัญคือการสอนเด็กให้มีพฤติกรรมที่ถูกที่ควรตามลำดับจากง่ายไปหายากอย่างเป็นกระบวนการโดยการกำหนดเงื่อนไขเพื่อสร้างให้เด็กเกิดแรงจูงใจมากที่สุดและให้รางวัลเพื่อให้เกิดพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ จนเด็กเป็นผู้สามารถกระทำได้เองในลักษณะเป็นพฤติกรรมที่ถาวรและพัฒนาไปในแนวทางที่เหมาะสม (สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี 2546: 24)

ศุภรัตน์ เอกอัสวิน (2540: 22) กล่าวถึงการบำบัดรักษาเด็กออทิสติกว่า ด้วยความเชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ การสร้างพฤติกรรมที่ต้องการและลบพฤติกรรมปัญหา จึงสามารถทำได้โดยใช้พฤติกรรมบำบัดทั้งสิ้น รูปแบบการรักษาเป็นความร่วมมือของนักวิชาชีพต่าง ๆ ร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพของเด็ก

โรคออทิสติก ถึงแม้ว่าในปัจจุบันยังไม่มีวิธีการรักษาที่จำเพาะเจาะจงให้หายขาดได้ แต่ก็สามารถช่วยเหลือให้มีพัฒนาการดีขึ้นได้มาก เด็ก มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของเขาสามารถเรียนรู้ และใช้ชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้ การดูแลรักษา จำเป็นต้องใช้หลายวิธีร่วมกัน โดยใช้ทีมงานผู้เชี่ยวชาญสหวิชาชีพ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สำหรับแนวทางในการดูแลรักษาผู้เป็นโรค ออทิสติกประกอบด้วย (ศรีวรรณ พูลสรรพสิทธิ์และคณะ 2548 : 10-11)

1. การส่งเสริมศักยภาพครอบครัว

ครอบครัวมีบทบาทสำคัญที่สุดในการดูแลเด็ก ไม่ใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคน ครอบครัวเข้มแข็ง คือพลังแห่งความสำเร็จ การสนับสนุนช่วยเหลือผู้ปกครองและพี่น้องของผู้ที่เป็นโรคออทิสติก เป็นสิ่งจำเป็น นอกจากจะลดข้อสงสัยในการประเมินปัญหาแล้ว ยังช่วยส่งเสริมให้กระบวนการรักษามีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรนำครอบครัวเข้ามาร่วมในกระบวนการประเมินและดูแลรักษาด้วย ควรจะมีเวลาเพียงพอที่จะพูดคุยถึงสิ่งที่ผู้ปกครองเป็นกังวล ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความต้องการของเด็กและครอบครัว และแนวทางการดูแลรักษาที่เป็นไปได้ ผู้ปกครองและพี่น้องของเด็กออทิสติกบางคนอาจมีความต้องการพิเศษเฉพาะซึ่งจะต้องพิจารณา ผู้ปกครองมักจะมีความเสี่ยงที่จะมีอาการซึมเศร้า หรือความเครียดเพิ่มขึ้น พี่น้องมักจะมีความเสี่ยงมากขึ้นในการมีปัญหาด้านพัฒนาการ ซึ่งจะยิ่งทำให้ผู้ปกครองได้รับผลกระทบมากขึ้น

2. การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ควรให้ตั้งแต่เด็กอายุน้อย โดยต้องทำอย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้น และต่อเนื่องในระยะเวลาที่นานพอ กิจกรรมที่จัดควรให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กด้วย การออกแบบการฝึกต้องให้เหมาะสมตามจุดแข็ง จุดอ่อน และความเร็วในการเรียนรู้ของแต่ละคน เด็กควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้าน เพื่อให้เกิดความสมดุล การส่งเสริม

พัฒนาการเพียงด้านเดียว เช่น การสอนพูด โดยไม่สอนทักษะสังคม อาจทำให้เด็กเป็นแบบ นกแก้ว นกขุนทอง คือ พูดได้ แต่ไม่เข้าใจความหมาย ไม่มองหน้าสบตา ไม่สื่อสาร เป็นต้น

3. พฤติกรรมบำบัด

การทำพฤติกรรมบำบัด ตั้งแต่อายุน้อยๆ และทำอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยไม่ขึ้นกับโปรแกรมหรือปรัชญาในการฝึก โปรแกรมดังกล่าวมักประกอบด้วยกระบวนการฝึกปรับพฤติกรรม และการวิเคราะห์พฤติกรรมแบบประยุกต์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม หักพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ต้องการ พฤติกรรมบำบัดพบว่า ช่วยเสริมทักษะด้านภาษา ด้านสังคม และทักษะอื่นๆ นอกจากนี้ยังช่วยลดระดับความเครียดของผู้ปกครองด้วย พฤติกรรมบำบัด เป็นการฝึกเด็กแบบเข้มข้น โดยใช้หลักการวิเคราะห์พฤติกรรมแบบประยุกต์ เน้นการฝึกตัวต่อตัวที่บ้าน อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ใช้เวลา 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่าเด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ และเข้าใจปัญหาคีขึ้น สามารถไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้

4. การฝึกและแก้ไขการพูด

ถ้าเด็กพูดได้เร็ว โอกาสที่จะมีพัฒนาการทางภาษาใกล้เคียงปกติก็จะเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมก็ลดลงด้วย ดังนั้นการฝึกและแก้ไขการพูด จึงมีความสำคัญ การพูดเป็นวิธีการสื่อความหมายที่สำคัญที่สุด แต่ถ้ายังไม่สามารถพูดได้ ก็จำเป็นต้องหาวิธีการอื่นมาทดแทนการพูด เพื่อให้เด็กสามารถบอกความต้องการของตนเองได้ ซึ่งเรียกวิธีการเหล่านี้ว่า การสื่อความหมายทดแทน เพื่อใช้ทดแทนการพูดเป็นการชั่วคราว หรือโดยถาวรในรายที่มีความบกพร่องทางการพูดอย่างรุนแรง

5. การฝึกฝนทักษะในชีวิตประจำวัน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องกิจวัตรประจำวัน เป็นการฝึกให้เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองเต็มตามความสามารถที่เขาอยู่ หรือต้องการความช่วยเหลือน้อยที่สุด ซึ่งเด็กจำเป็นต้องเรียนรู้จนสามารถปฏิบัติได้จนเกิดเป็นความเคยชิน ติดตัวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยมีวัตถุประสงค์

- เพื่อให้เด็กช่วยเหลือตัวเองได้ตามศักยภาพ
- เพื่อลดการดูแลของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง
- เพื่อส่งเสริมให้เด็กปรับตัวเข้าหาสังคมได้
- เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ เมื่อเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยตัวของเขาเอง

6. การฝึกฝนทักษะสังคม

ทักษะสังคม เป็นทักษะที่มีความบกพร่องที่สำคัญของบุคคลออทิสติก ดังนั้นจึงต้องให้การฝึกฝนด้านนี้เป็นพิเศษ เพื่อให้พวกเขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ใกล้เคียงปกติที่สุด การฝึกฝนทักษะสังคม ทำได้โดยจำลองเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ทางสังคมต่างๆ ให้ เพื่อให้ทดลองปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ หรือการสอนโดยจดจำรูปแบบบทสนทนา ในสถานการณ์ต่างๆ นำมาใช้โดยตรง

7. การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

การจัดการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการเพิ่มทักษะพื้นฐานด้านสังคม การสื่อสาร และทักษะทางความคิด ซึ่งทำให้เกิดผลดีในระยะยาว โดยเนื้อหาหลักสูตรจะเน้นการเตรียมความพร้อม เพื่อให้เด็กสามารถใช้ชีวิตประจำวันจริงๆ ได้ แทนการฝึกแต่เพียงทักษะทางวิชาการเท่านั้น การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำเป็นต้องออกแบบการสอนให้เหมาะสมกับจุดเด่น จุดด้อย และความสนใจของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายไม่สับสน มุ่งหมายที่จะให้เด็กสามารถนำทักษะที่ได้จากชั้นเรียนไปใช้ในชีวิตจริงๆ นอกห้องเรียน ข้อสำคัญคือควรให้เด็กมีโอกาสมากขึ้นทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเด็กปกติโปรแกรมการสอนในห้องเรียนที่น่าสนใจ คือ TEACCH program เน้นการสอนอย่างมีระบบระเบียบ เป็นหัวใจสำคัญ โดยมีการจัดห้องเรียนให้เป็นระบบ จัดตารางเวลาของกิจกรรมต่างๆแน่นอน และมีความคาดหวังที่ชัดเจน ทำให้เด็กรู้ว่าเขาต้องทำอะไรบ้าง วิธีการสอนจะเน้นใช้ภาพมากกว่าเสียง สอนให้สื่อสารโดยใช้รูปหรือสัญลักษณ์ต่างๆ

8. การรักษาด้วยยา

ยังไม่พบว่ามียาตัวใดที่ช่วยแก้ไขความบกพร่องด้านการสื่อสารและด้านสังคม ส่วนยาที่พบว่ามีประโยชน์ในการลดพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง หุนหันพลันแล่น ก้าวร้าว และหมกมุ่น คือ กลุ่มยารักษาโรคซึมเศร้า และกลุ่มยารักษาโรคจิต(ศรีวรรณ พูลสรรพสิทธิ์และคณะ 2548 : 12-13)

กล่าวโดยสรุป แม้ว่าในปัจจุบันยังไม่มีที่ยืนยันว่า จะสามารถรักษาเด็กออทิสติกให้หายขาดได้หรือไม่ เป้าหมายหลักของการบำบัดรักษาเด็กออทิสติกก็ยังคงมุ่งที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมเป็นปกติมากที่สุด ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารกับคนปกติได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะการรับรู้และการใช้ภาษาพูด ดังนั้นการบำบัดรักษาเด็กออทิสติกจึงควรพิจารณาศักยภาพแต่ละด้านของเด็กออทิสติกเป็นสำคัญและเริ่มต้นพัฒนาจากจุดที่เด็กมีศักยภาพในแต่ละด้าน เพื่อให้การบำบัดรักษาเด็กออทิสติกบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ส่วนที่ 2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพฤติกรรม

2.1 แนวคิดทฤษฎีการปรับปรุงพฤติกรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้มีมากมายหลายแนวคิดบางแนวคิดมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่บางแนวคิดก็ดูเหมือนจะขัดแย้งกัน และเมื่อรวมแนวคิดไว้ด้วยกันแล้วปัจจุบันทฤษฎีการเรียนรู้จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มแนวคิดโดยแต่ละกลุ่มจะแยกเป็นกลุ่มแนวคิดทฤษฎีย่อยๆลงไปอีก ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มทฤษฎีการสร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่อง สำหรับกลุ่มนี้อธิบายว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อคน ๆ นั้น มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองโดยในด้านของสิ่งเร้านั้นจะถูกเน้นว่าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมและถ้าการตอบสนองต่อการกระตุ้นของสิ่งเร้านั้นมีลักษณะเปลี่ยนไปจากเดิมถือว่ามี การเรียนรู้เกิดขึ้น หลังจากเกิดการเรียนรู้การทำให้เกิดความต่อเนื่องกันเสมอระหว่างสิ่งเร้านั้นกับการตอบสนองนั้นๆ ด้วยวิธีการที่ทำให้เกิดความพอใจ จะทำให้การเรียนรู้คงอยู่ถาวรมากขึ้น และเนื่องจากว่ากลุ่มทฤษฎีนี้ใช้จุดสังเกตการเรียนรู้อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พฤติกรรมที่กลุ่มนี้สนใจส่วนใหญ่จึงเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ วัดได้หรือเป็นพฤติกรรมภายนอกมากกว่าพฤติกรรมภายใน และด้วยเหตุนี้ทำให้มีผู้เรียกกลุ่มนี้ อีกชื่อหนึ่งว่า กลุ่มพฤติกรรมนิยม แนวคิดหลัก ๆ ของกลุ่มทฤษฎีการสร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องนี้มีอยู่ 2 เรื่อง คือ

1. กำหนดว่าการเรียนรู้คือการเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง
2. การกระทำที่ทำให้เกิดความพอใจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองมีมากขึ้น

2. กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้โดยความคิดความเข้าใจ นักจิตวิทยากลุ่มนี้เห็นว่าสิ่งที่มีบทบาทมากที่สุดในการเรียนรู้คือกระบวนการทางสติปัญญา โดยการเรียนรู้เป็นผลมาจากผู้เรียนได้ใช้ความสามารถทางสมองในการรับรู้ ตีความ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน ดังนั้นการเรียนรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล และปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยส่วนใหญ่ของคนจึงขึ้น อยู่กับ คุณ ลักษณะ หรือคุณสมบัติของตัวผู้เรียนเองเป็นสำคัญเช่น ความต้องการความสามารถในการคิด ประสบการณ์เดิมที่เก็บสะสมไว้ในความจำ เจตคติต่อสิ่งต่างๆ ตลอดจนความสามารถของสมองในด้านต่างๆ สำหรับแนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มนี้แบ่งออกได้อีกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มเกสโตลท์
2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสนาม
3. ทฤษฎีการเรียนรู้สัญลักษณ์
4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมปัญญา

กลุ่มนี้มีแนวคิดหลักๆ คือ

1. การศึกษาพฤติกรรมของคนนั้นไม่ควรมองเฉพาะพฤติกรรมที่สังเกตได้เท่านั้น ควรคำนึงถึงขบวนการทางความคิดซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมด้วย

2. การเรียนรู้เป็นเรื่องของการที่บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้า โดยนำความรู้เดิม ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้

3. คนเรามักจะรับรู้สิ่งต่างๆ เป็นส่วนรวมมากกว่ารับรู้เป็นสิ่งย่อยๆ

การปรับพฤติกรรมคือการนำเอาแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพ ความสามารถ ความเป็นตัวของตัวเองและเพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล

2.2 แนวคิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ

ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ พัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ชื่อ สกินเนอร์ (Skinner 1989 , อ้างถึงในสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 32-35)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลพวงเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นของบุคคลจะแปรเปลี่ยนไปเนื่องมาจากผลกระทบ ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น สกินเนอร์ (Skinner) ให้ความสนใจกับผลกระทบ 2 ประเภท ได้แก่ ผลกระทบที่เป็นตัวเสริมแรง ที่ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำอยู่นั้นมีอัตราการกระทำเพิ่มมากขึ้นและผลกระทบที่เป็นตัวลงโทษ ที่ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำนั้นยุติลง

การเสริมแรงคือการทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากกรรมที่ตามหลังพฤติกรรมนั้น ผลกระทบที่ทำให้พฤติกรรมมีความถี่เพิ่มขึ้นเรียกว่าตัวเสริมแรง ตัวเสริมแรงที่ใช้กันอยู่นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิดด้วยกันคือ

1. ตัวเสริมแรงปฐมภูมิเป็น ตัวเสริมแรงที่มีคุณสมบัติด้วยตัวของมันเองเนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการทางชีวภาพของอินทรีย์ได้หรือมีผลต่ออินทรีย์โดยตรงเช่นอาหาร น้ำ ความร้อน ความหนาว ความเจ็บปวด เป็นต้น

2. ตัวเสริมแรงทุติยภูมิ เป็นตัวเสริมแรงที่ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาคุณสมบัติของการเป็นตัวเสริมแรง โดยการนำไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิ เช่น คำชมเชย เงินหรือตำแหน่งหน้าที่ เป็นต้น ในการที่จะทำให้ตัวเสริมแรงทุติยภูมิมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงได้นั้นจำเป็นที่จะต้องพิจารณาเงื่อนไขดังต่อไปนี้ ประการแรก ปริมาณของตัวเสริมแรงปฐมภูมิ ที่ใช้คู่กับตัวเสริมแรงทุติยภูมิ นั่นคือ ถ้าปริมาณของตัวเสริมแรงปฐมภูมิมีมากจะทำให้ตัวเสริมแรงทุติยภูมิมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะเดียวกัน ถ้าปริมาณของตัวเสริมแรงมีน้อยจะทำให้ประสิทธิภาพของตัวเสริมแรง

ทุติยภูมิลดน้อยลงไปด้วยเช่นกัน ประการต่อมาขึ้นอยู่กับความถี่ของการเสนอตัวเสริมแรงปฐมภูมิคู่กับตัวเสริมแรงทุติยภูมิ ถ้าเสนอคู่กันบ่อยครั้งก็จะทำให้ตัวเสริมแรงทุติยภูมิมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ถ้าเสนอคู่กันไม่บ่อยประสิทธิภาพของตัวเสริมแรงทุติยภูมิก็ย่อมจะลดน้อยลง ส่วนประการสุดท้าย คือ ช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างการเสนอตัวเสริมแรงของทุติยภูมิและตัวเสริมแรงปฐมภูมิ นั่นคือ ถ้าเวลาคาบเกี่ยวของการเสนอตัวเสริมแรงทั้ง 2 ตัวนั้นสั้นก็จะทำให้ตัวเสริมแรงทุติยภูมิมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าช่วงเวลาคาบเกี่ยวของการเสนอตัวเสริมแรงทั้ง 2 ตัว นั้นยาวออกไป ประสิทธิภาพของตัวเสริมแรงทุติยภูมิก็ย่อมจะลดลงตามเวลาที่ยืดยาวออกไปตัวเสริมแรงทุติยภูมิ บางตัวนั้นถ้านำไปใช้แล้ว สามารถคู่กับตัวเสริมแรงอื่นๆ ได้มากกว่า 1 ตัวแล้ว ตัวเสริมแรงดังกล่าวจะมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยายทันที ซึ่งจะทำให้ตัวเสริมแรงมีประสิทธิภาพในการเสริมแรงเป็นอย่างมาก ตัวอย่างของตัวเสริมแรงแผ่ขยาย ได้แก่ เงิน คุปอง หรือตำแหน่งเป็นต้น ตัวเสริมแรงแผ่ขยายบางตัวนั้น ด้วยตัวของมันเองอาจจะไม่มีคุณค่าใดๆ เลย แต่มันจะมีคุณค่า และเพิ่มประสิทธิภาพของการเป็นตัวเสริมแรงด้วยการนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่นๆ ตัวเสริมแรงที่ทำให้ตัวเสริมแรงแผ่ขยายมีคุณค่ามากขึ้น เรียกว่า ตัวเสริมแรงสนับสนุน เช่น คุปองของห้างสรรพสินค้า ด้วยตัวของมันเอง คุปองไม่มีค่าใดๆ นอกจากกระดาษแผ่นหนึ่ง แต่ทว่าคุปองมีค่าก็ต่อเมื่อนำไปแลกเปลี่ยนของต่างๆ ได้ สิ่งของต่างๆ ที่คุปองนำไปแลกเปลี่ยนได้นั้นเรียกว่า ตัวเสริมแรงสนับสนุนนั่นเอง

การเสริมแรงสามารถดำเนินได้ใน 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. การเสริมแรงทางบวก หมายถึง สิ่งของ คำพูด หรือสภาพการณ์ที่จะช่วยให้พฤติกรรมเกิดขึ้นอีก หรือสิ่งทำให้เพิ่มความน่าจะเป็นไปได้ของการเกิดพฤติกรรม
2. การเสริมแรงทางลบ หมายถึง การเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการที่พฤติกรรมนั้นสามารถลดถอนสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจได้

จากการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมแรงสกินเนอร์ได้แบ่งการให้แรงเสริมเป็น 2 ชนิดคือ

- 1 การเสริมแรงทุกครั้ง คือการให้แรงเสริมแก่บุคคลเป้าหมายที่แสดงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ทุกครั้ง
- 2 การเสริมแรงเป็นครั้งคราว คือไม่ต้องให้แรงเสริมทุกครั้งที่บุคคลเป้าหมายแสดงพฤติกรรม

วิธีการเสริมแรง

1. การเสริมแรงแบบทุกครั้ง เป็นการให้การเสริมแรงทุกครั้งที่ได้แสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้ถูกต้อง เช่น การเสริมแรงเกิดขึ้นทุกครั้งที่ได้กิน ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร
- 2 . การเสริมแรงตามเวลาที่แน่นอน เป็นการให้การเสริมแรงเมื่อแสดงพฤติกรรมเป้าหมายครั้งแรกเมื่อครบช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น การเสริมแรงทุก ๆ 1 ชั่วโมงหลังจากทำ

พฤติกรรมไปแล้ว

3. การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่นั่นนอน เป็นการให้การเสริมแรงเมื่อแสดงพฤติกรรมเป้าหมายเมื่อครบช่วงเวลาที่กำหนดไม่นั่นนอน การเสริมแรงในลักษณะนี้ไม่สามารถที่จะรู้ได้เลยว่าเมื่อใดที่ตนเองจะได้รับการเสริมแรง

4. การเสริมแรงตามจำนวนครั้งที่แน่นอน เป็นการให้การเสริมแรงเมื่อแสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้ครบจำนวนครั้งที่แน่นอนที่กำหนดไว้ เช่น แสดงพฤติกรรมออกกำลังกาย 3 ครั้งให้การเสริมแรง 1 ครั้ง

5. การเสริมแรงตามจำนวนครั้งที่ไม่นั่นนอน คือ การให้การเสริมแรงเมื่อแสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้ครบตามจำนวนครั้งที่ไม่นั่นนอนของการแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย การเสริมแรงในลักษณะนี้ไม่สามารถที่จะรู้ได้เลยว่าตนเองต้องแสดงพฤติกรรมเป้าหมายอย่างน้อยแค่ไหนจึงจะได้รับเสริมแรง (Skinner 1989 , อ้างถึงในสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 36-37)

เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะที่มากเกินไป หรือขาดตกบกพร่องไป เราสามารถปรับปรุงได้ โดยให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมเสียใหม่ ให้เด็กเรียนรู้จักการแสดงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมให้คงอยู่ต่อเนื่อง หยุดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ต้องการ การปรับพฤติกรรมตั้งแต่อายุน้อยๆ และทำอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญที่สุด พบว่าช่วยเสริมสร้างทักษะด้านภาษา ทักษะสังคม ทักษะการคิด และทักษะอื่นๆ ในการประเมินพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ จะใช้เทคนิคที่มีพื้นฐานมาจากหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้ และหลักพฤติกรรมในเรื่องสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เริ่มต้นโดยเลือกพฤติกรรมที่เป็นปัญหา วิเคราะห์ว่าอะไรคือสิ่งเร้า อะไรคือการตอบสนองที่ตามมา แล้วใช้เทคนิคต่างๆ ในการจัดการสิ่งเร้าหรือผลที่ตามมา เพื่อปรับพฤติกรรม เทคนิคที่ใช้ได้ผลดีคือการให้เสริมแรง เมื่อมีพฤติกรรมที่ต้องการ แรงเสริมมีทั้งสิ่งที่จับต้องได้ เช่น ขนม ของเล่น สติกเกอร์ และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น คำชมเชย ตบมือ ยิ้มให้ กอด หอมแก้ม เป็นต้น

2.3 การปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติก

ในการดูแลบุคคลออทิสติกเมื่อยังเป็นเด็กเล็ก ถึงแม้ว่าจะเห็นคั่นน้อยกับปัญหาของเด็กออทิสติก แต่ปัญหาก็จัดว่ายังอยู่ในวงแคบพอที่จะปรับพฤติกรรมได้ไม่ยากนัก เช่น การไม่พูด การไม่สื่อสาร ชน ก้าวร้าว ร้องไห้เสียงดัง เป็นต้น แต่เมื่อบุคคลออทิสติกเติบโตเป็นหนุ่มสาว ปัญหาทางพฤติกรรมที่พบก็จะมีมากขึ้น ทั้งยังปรับพฤติกรรมได้ยากขึ้นอีกด้วย จึงควรต้องกระตุ้นพัฒนาการทักษะด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กไว้ตั้งแต่เด็กยังเล็กอยู่เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมตั้งแต่เริ่ม

แรก ในการฝึกเด็กออทิสติกตั้งแต่เริ่มแรกต้องเน้นทักษะการช่วยเหลือตัวเอง และทักษะทางสังคม ก่อนที่จะให้เด็กเรียนรู้ทักษะทางวิชาการ นักจิตวิทยาจะมองเด็กที่มีปัญหาว่า เป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และจะมีความเป็นห่วงถึงความสุขของเด็กในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคม การปรับพฤติกรรมเป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาหันมาใช้กันมากกับเด็กที่มีปัญหาด้านต่างๆ เพราะเป็นวิธีที่จะบอกให้เด็กทราบว่าอะไรที่เขาควรทำ และอะไรที่เขาไม่ควรทำ วัตถุประสงค์ของการปรับพฤติกรรมก็เพื่อให้เด็กได้พัฒนาพฤติกรรมใกล้เคียงเด็กปกติในวัยเดียวกัน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน การเสริมทักษะทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง กระตุ้นพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก การสื่อสาร และการช่วยเหลือตนเอง ได้(เย็น ชีรพิพัฒน์ชัย 2541: 26)

วิธีที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม

วิธีการปรับพฤติกรรมของเด็กมีความแตกต่างกันตามลักษณะอาการพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนที่แสดงออกมา ดังนั้นจึงควรเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมอย่างไรที่เหมาะสมกับการปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก ในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ดังต่อไปนี้ (สมพร สุทัศนีย์ 2522 : 91)

1. การเสริมแรง เป็นการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้มากขึ้น
2. การหยุดยั้ง เป็นการงดให้รางวัล งดให้ความสนใจต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
3. การงดร่วมกิจกรรม เป็นการงดในช่วงเวลาจำกัด แต่ไม่ควรงดนานเกินไป
4. การทำสัญญากับเด็ก เป็นการเซ็นสัญญาระหว่างครูกับนักเรียนในลักษณะที่เป็นลายลักษณ์อักษร ระยะเวลาการทำสัญญาไม่ควรนานเกินกว่าที่เด็กจะทำได้ มีการตรวจสอบตลอดเวลา เมื่อผิดสัญญาควรมีการลงโทษ หากมีการปฏิบัติครบถ้วนควรให้รางวัลแก่เด็ก
5. การลงโทษ เป็นขบวนการในการให้สิ่งเร้าแก่เด็กเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาออกมาและสิ่งเร้านั้นจะต้องช่วยลดพฤติกรรมของเด็ก เช่น พฤติกรรมเด็กลุกออกจากที่นั่งขณะเรียน ครูใช้ไม้บรรทัดตีฝ่ามือ 1 ครั้งแล้วเด็กไม่ประพฤติเช่นนั้นอีก
6. การเป็นแบบอย่างที่ดี ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เด็กอาจยึดครูเป็นแบบอย่างที่ดีในหลายๆ ด้าน นอกจากนี้อาจให้นักเรียนที่ดีเป็นแบบอย่างแทนก็ได้

การปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่กล่าวถึงข้างต้นจะได้ผลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรักและความเอาใจใส่ ความเสมอต้นเสมอปลาย ความอดทน ความพยายาม ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความผิดปกติของเด็กออทิสติก ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือเด็กออทิสติกให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4 การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

การให้เสริมแรงด้วยการให้ความสนใจ การยอมรับและการให้คำชมเชยอาจจะยังไม่เพียงพอสำหรับการแก้ไขพฤติกรรมบางอย่าง เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว ทำลาย ถ้าจะให้ได้ผลควรใช้การเสริมแรงที่เป็นคำชมเชยรวมกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีประสิทธิภาพในการในการแก้ไขพฤติกรรมทางสังคม เช่น ก้าวร้าว ก่อวุ่น คือ ฯลฯ และเสริมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นถ้าเด็กได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เช่น ได้รับ ดาว แด้ม คะแนน เด็กสามารถนำสิ่งเหล่านี้ไปแลกสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการได้

เบี้ยอรรถกรหมายถึง การใช้เบี้ย ดาว แด้ม หรือคะแนน เป็นตัวเสริมแรง โดยที่เบี้ย ดาว แด้มหรือคะแนน นั้นสามารถนำไปแลกเป็นตัวเสริมแรงอื่น ได้มากกว่า 1 ตัวขึ้นไป ทำให้เบี้ยอรรถกรมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยาย ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงในการเป็นตัวเสริมแรงและมีโอกาสที่จะหมดสภาพการเป็นตัวเสริมแรงได้น้อยมาก ตัวอย่างของเบี้ยอรรถกรที่ใช้กันในปัจจุบันนี้ได้แก่ เงิน คุปอง แลกของรางวัลเป็นต้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 199-202)

หลักในการใช้เบี้ยอรรถกรให้มีประสิทธิภาพ

1. กำหนดเงื่อนไขในการให้เบี้ยอรรถกรให้ชัดเจน
2. วิธีแลกเปลี่ยนแลกเบี้ยอรรถกรนั้นไม่ควรซับซ้อนจนเกินไป
3. ควรกำหนดอัตราในการแลกเปลี่ยนเบี้ยอรรถกรให้ชัดเจน
4. ควรให้เบี้ยอรรถกรทันทีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์
5. ควรเตรียมสิ่งแลกเปลี่ยนหลาย ๆ ชนิดเพื่อให้บุคคลแลกเปลี่ยนได้ตามความต้องการที่แท้จริง

ต้องการที่แท้จริง

การนำเบี้ยอรรถกรไปใช้

ได้มีการนำเอาเบี้ยอรรถกรมาประยุกต์ใช้ในหลาย ๆ สภาพการณ์ เช่นการที่บุเชล (Bushell 1968 , อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 200) ได้ใช้เบี้ยอรรถกรพร้อมทั้งคำชมมาเสริมแรงพฤติกรรมตั้งใจเรียน ทำงานตามที่มอบหมาย โดยที่เบี้ยนี้สามารถนำมาแลกเป็นตัวภาพยนตร์ คุวานศิลปะ หรือเข้าไปเล่นในโรงยิมเนเซียมได้ อัตราการแลกนั้นจะเปลี่ยนไปในแต่ละวันซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความต้องการของเด็กด้วย ปรากฏว่าพฤติกรรมตั้งใจเรียนของเด็กเพิ่มสูงขึ้นกว่า 60 % ของเวลาเรียนทั้งหมด

โอลีย์และเบคเกอร์ (O' Leary & Becker 1967 , อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 200) พบว่าเด็กมีความผิดปกติทางอารมณ์ อายุ 9 ขวบ จำนวน 11 คน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 80% ของพฤติกรรมทั้งหมด เขาจึงสร้างกฎขึ้นในชั้นโดยกำหนดให้ทุกคนนั่งอยู่กับที่ มองมาที่หน้า

ชั้น ยกมือขึ้นถามตอบคำถาม ทำโต๊ะเรียนให้สะอาดจากนั้นจึงใช้เบียร์รลดกรโดยการจดยเป็นแฉ้มใส่ไว้บนกระดาบยบโต๊ะของเด็กแต่ละคน ซึ่งแฉ้มที่เด็กได้นั้นเป็นผลเนื่องมาจากการประเมินพฤติกรรมของเด็กตามกฎที่ตั้งไว้ โดยที่ทำการประเมินวันละ 5 ครั้ง (หลังจากการสอนในแต่ละชั่วโมง) แฉ้มเหล่านั้นสามารถนำมาแลกเป็นขนมได้ ผลปรากฏว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นลดลงเหลือเพียง 10 % ของพฤติกรรมทั้งหมด

ในการใช้เบียร์รลดกรเป็นตัวเสริมแรงนั้นมีข้อที่ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

1. เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพสูงมากและสามารถคงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นได้ในระดับที่สูงเห็นได้จากการศึกษาของ สแตซ (Staats 1962 , อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 200) ซึ่งพบว่าเด็กก่อนเข้าวัยเรียนสามารถใช้วิธีการเสริมแรงทางสังคมให้เด็กเหล่านั้นมีความตั้งใจเรียนได้อย่างมากเพียง 15-20 นาที แต่ถ้าใช้วิธีการของเบียร์รลดกรจะสามารถเพิ่มพฤติกรรมการตั้งใจเรียนของเด็กเหล่านี้ได้ไม่น้อยกว่า 2 เท่าตัว คือ 30-40 นาที

2. สามารถนำมาเป็นตัวเชื่อมกับตัวเสริมแรงที่ไม่สามารถให้ได้ทันที อย่างเช่น การใช้อาหารหรือกิจกรรมบางอย่างเป็นตัวเสริมแรง พบว่าไม่สามารถที่จะให้อาหารหรือจัดกิจกรรมให้กับผู้ถูกปรับพฤติกรรมได้ทันทีที่เขาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นการใช้เบียร์รลดกรจะสามารถใช้แทนอาหารหรือกิจกรรมที่จะให้ในขณะนั้นได้ก็จะทำให้อาหารหรือกิจกรรมนั้นยังคงประสิทธิภาพอยู่ต่อไป

3. เนื่องจากเบียร์รลดกรเป็นตัวเสริมแรงชนิดแผ่ขยาย นั่นคือ สามารถนำมาแลกตัวเสริมแรงได้มากกว่า 1 ตัวขึ้นไป จึงไม่ก่อให้เกิดสภาพเป็นตัวเสริมแรง

4. สามารถใช้ได้ง่ายและไม่รบกวน ต่อพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่ อย่างเช่น ขณะที่เด็กกำลังทำงานตามที่มอบหมาย ครูอาจจะนำเอาดาวไปติดที่โต๊ะของเขาได้โดยที่เขาไม่จำเป็นต้องยุติการแสดงพฤติกรรมนั้นเลย

5. สามารถใช้เบียร์รลดกรเพียงตัวเดียวแทนตัวเสริมแรงตัวอื่นๆ ได้ จึงทำให้เกิดความสะดวกในการใช้

จากข้อที่ควรพิจารณาการใช้เบียร์รลดกร ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าเบียร์รลดกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมาก และสามารถใช้ได้ง่ายแต่อย่างไรก็ตามในการใช้เบียร์รลดกรผู้ใช้จะต้องระวังปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นได้ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. เนื่องจากเบียร์รลดกรสามารถนำไปแลกของต่าง ๆ ได้ อันอาจจะก่อให้เกิดการอยากได้และอาจหามาได้โดยวิธีที่ไม่เหมาะสม เช่น ขโมย หรือปลอมเบียร์ เป็นต้น

2. ในการใช้เบียร์รกรนั้น ถ้าผู้ที่ใช้เบียร์รกรอย่างทันทีทันใดจะทำให้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วนั้นเปลี่ยนกลับสู่สภาพเดิมทันที ซึ่งจะเห็นได้จากผลงานของ อัยรอนและแอสริน (Ayllon and Azrin 1965 , อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 201)

ซึ่งได้ทดลองใช้โปรแกรมเบียร์รกรในการให้คนไข้โรคจิตเข้าทำงานในโรงพยาบาล โดยมีคนไข้ทั้งหมด 44 คน ผลปรากฏว่าในระหว่างการใช้เบียร์รกรอยู่นั้น จำนวนชั่วโมงของการทำงานในแต่ละวันของคนไข้มีถึง 44 ชั่วโมงต่อวัน แต่เมื่อถอดเบียร์รกรออกผลปรากฏว่าจำนวนชั่วโมงทำงานลดลงทันทีซึ่งภายใน 20 วัน ลดลงถึง 0 ชั่วโมง และเมื่อใช้โปรแกรมเบียร์รกรอีกครั้งปรากฏว่าชั่วโมงการทำงานเพิ่มขึ้นเหมือนเดิม

การเสริมแรงด้วยเบียร์รกร เป็นการเสริมแรงด้วยการให้รางวัลแก่เด็ก หากเด็กร่วมกระทำกิจกรรมได้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ การเสริมแรงที่สามารถนำมาใช้กับเด็กและเกิดผลสำเร็จมีดังต่อไปนี้ (สันสนีย์ สูดประเสริฐ 2541: 39)

1. ขนมหอาหารที่เด็กชอบ ขนมหอาหารเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ จึงนำอาหาร ขนมห ที่เด็กชอบมาเป็นรางวัลแก่เด็ก ด้วยการให้เด็กทันทีหลังจากเด็กทำกิจกรรมนั้น ๆ สำเร็จ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่ตนเองทำนั้นถูกต้องเหมาะสม หากให้แต่ละกิจกรรม ผู้ให้ควรให้ชิ้นเล็ก ๆ เด็กอาจรับประทานแต่ขนมจนหมด ผู้บำบัดบางคนให้ขนมก้อนโต เด็กจะรับประทานแต่ขนมจนหมด แต่ไม่ยอมทำกิจกรรมต่อไป หากเป็นเช่นนี้อาจจะให้ขนมตอนสุดท้ายของกิจกรรมทั้งหมด และเป็นขนมชิ้นโตพอสมควร

2. การกอดรัด สัมผัส เนื่องจากเด็กออทิสติกมีการรับรู้ด้านการสัมผัสที่มากหรือน้อยกว่าปกติ ดังนั้น การให้การสัมผัสจึงมีความจำเป็นกับเด็กกลุ่มนี้มาก โดยอาจจะใช้มือของผู้บำบัด ผ้าขนหนูผืนเล็ก ผ้าอ้อมเด็ก แปรงขนอ่อน ภูบริเวณแขน - ขา ด้านหลังของเด็กเบา ๆ เด็กจะเกิดความพึงพอใจ ดีใจ จากนั้นรีบกระตุ้นให้เด็กกระทำกิจกรรมต่อไปจนเสร็จ และการสัมผัสอาจจะห่างออกไป ขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคน

3. การยกย่องชมเชย อาจจะเป็นคำพูด เช่น เก่งมาก เก่งที่สุด รักที่สุด หรือ อาจจะทำท่าทางยกหัวแม่มือชูขึ้น แสดงว่าเด็กเก่ง

4. การให้เล่นสิ่งของที่ชอบอาจจะเป็นของเล่น หรือสิ่งของที่เด็กชอบ เช่น ชอบวาดภาพระบายสี ชอบปั้นดินน้ำมัน ชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ชอบฟังเพลง ชอบดูวีซีดี ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน เหล่านี้ เป็นต้น

เป้าหมายของการเสริมแรงคือให้เด็กเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดที่พึงประสงค์ควร กระทำต่อไป เช่นเมื่อเด็กไม่ลุกจากโต๊ะครูส่งสายตาพอใจและยิ้มให้ทุกครั้งเด็กจะนั่งกับที่มากขึ้น สิ่งที่ใช้ในการเสริมแรงได้แก่คำชม ท่าทีที่แสดงความรัก ความพอใจ รางวัล สิทธิพิเศษ การได้ทำสิ่งที่ตนเอง

ชอบ เป็นต้น การเสริมแรงทำได้ทุกที่ทุกเวลาเมื่อพบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แต่ในการใช้วิธีการเสริมแรงจะต้องทำให้เด็กเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องและทำพฤติกรรมนั้นก่อนแล้วตามด้วยแรงเสริมเช่น เด็กทำพฤติกรรมไม่พึงประสงค์โดยการ ขว้างปาสิ่งของ ครูจะบอกชี้แจงให้เด็กเข้าใจ ก่อนแล้วให้เก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย เมื่อเด็กเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อยครูก็เสริมแรงด้วยคำชมและท่าทีที่แสดงความพอใจและครูดัดตามสังเกตต่อไป เมื่อพบว่าเด็กทำถูกก็จะเสริมแรงทุกครั้ง การเสริมแรงเป็นการทำให้ผู้เรียนมีพลังในการกระทำสิ่งที่พึงประสงค์มากขึ้น

ส่วนที่ 3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

3.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ความก้าวร้าว (Aggression) หมายถึงการกระทำที่บุคคลตั้งใจทำร้ายคนอื่นซึ่งต้องการที่จะหนีไปจากสภาพที่ถูกทำร้ายนั้น การทำร้ายนี้เป็นไปได้ทั้งต่อร่างกายและต่อจิตใจ ดังนั้นการทุบตี ทำร้ายร่างกายและการฆ่า เป็นความก้าวร้าวแน่นอน แต่การทำให้เจ็บใจด้วยการพูดจา การใช้สายตา ดูหมิ่น นับว่าเป็นความก้าวร้าวด้วยเหมือนกัน ในสังคมปัจจุบันเราจะเห็นพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นอยู่เสมอตามการเสนอของสื่อมวลชนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ทั้งการทำร้ายตนเอง และการทำร้ายคนอื่น บางทีคนอื่นนั้นเป็นผู้ที่เขาผู้นั้นรักมากเสียด้วยซ้ำไป เช่น แม่ฆ่าลูก หรือสามีฆ่าภรรยา เป็นต้น ความก้าวร้าวจึงเป็นพฤติกรรมที่สังคมต้องการให้หมดไปอันจะนำมาซึ่งความสงบสันติในสังคม

นักจิตวิทยาสังคม ได้ศึกษาความก้าวร้าวมาเป็นเวลานาน และได้ประมวลผลการศึกษาเหล่านั้นเป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวได้ดังต่อไปนี้

1. ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่เรียนรู้มาที่หลังหรือเกิดมากับตัวคนเรา

นักวิทยาศาสตร์ นักปรัชญา นักคิด ทั้งหลายต่างก็ได้เถียงกันมานานและมีความเห็นไม่ตรงกันมาตลอดในประเด็นดังกล่าว ทั้งที่รู้กันว่า โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes 1651 , อ้างถึงใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล 2546 : 317) ได้เขียนไว้ในหนังสือคลาสสิกของเขาเรื่อง Leviathan ตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 ว่า มนุษย์นั้นมีธรรมชาติเป็นสัตว์ไร้เหตุผล โหดเหี้ยม จำเป็นต้องใช้กฎหมายของสังคมเข้าบังคับให้อยู่ในระเบียบและความถูกต้อง ในขณะที่ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau 1762 , อ้างถึงใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล 2546 : 317) ในศตวรรษที่ 18 กลับเห็นว่ามนุษย์มีธรรมชาติอ่อนโยน แต่สังคมต่างหากที่สอนให้มนุษย์กลายเป็นคนดุร้าย

ในส่วนผู้ที่เห็นด้วยกับความเชื่อของฮอบส์ (Hobbes) ในยุคต่อมา ผู้ที่ดูเหมือนว่าจะมีชื่อเสียงในการอธิบายเรื่องความก้าวร้าวมากที่สุดคนหนึ่งคือ ฟรอยด์(Freud) บิดาแห่งจิตวิเคราะห์

ได้เสนอทฤษฎีว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณ 2 ชนิดในตนเองมาตั้งแต่เกิดได้แก่ สัญชาตญาณแห่งชีวิต อันเป็นสัญชาตญาณที่ต้องการมีชีวิตอยู่ซึ่งผลักดันให้มนุษย์แสดงออกมาเป็นความรักและกามารมณ์ และสัญชาตญาณแห่งความตาย อันเป็นสัญชาตญาณที่คนเราต้องการจะตายซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าว และสิ่งมีชีวิตทุกอย่างมีแรงผลักดันในตัวที่จะทำลายชีวิตกับไปสู่สภาพไร้ชีวิต เขาเชื่อว่าพลังความก้าวร้าวของคนเราจะสั่งสมและถูกปลดปล่อยออกมาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง มิฉะนั้นร่างกายจะป่วยไข้ เปรียบไปแล้วคล้ายกับว่าร่างกายเป็นลูกโป่งและความก้าวร้าวเป็นแก๊สที่อัดลงไป ในลูกโป่ง ถ้าไม่มีการระบายออกลูกโป่งก็จะระเบิดได้ สังคมจึงต้องทำหน้าที่ในการที่จะสร้างแนวทางให้คนเราระบายความก้าวร้าวออกมาเป็นสิ่งที่ยอมรับกันได้

ปัจจุบันนี้ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าความก้าวร้าวเกิดจากแนวทางใดกันแน่ที่ถูกต้อง แต่สิ่งที่ทุกคนยอมรับแล้วก็คือ ความก้าวร้าวที่คนเราเรียนรู้ที่จะหักห้ามได้ไม่ให้เกิดขึ้นได้ แม้แต่สัตว์ที่ดุร้ายโดยกำเนิดก็สามารถเลือกได้ว่าจะแสดงความก้าวร้าวหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางสังคมที่กำลังเผชิญอยู่

2. วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว

นักจิตวิทยาสังคมเห็นด้วยว่าวัฒนธรรมทางสังคมมีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว แม้ว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะป้องกันการถูกรุกรานอาณาเขตเหมือนสัตว์ แต่มนุษย์ก็มีความสามารถที่จะปรับปรุงพฤติกรรมก้าวร้าวให้มีความแปรเปลี่ยนของความเข้มข้นไปตามสถานการณ์ได้ ที่เห็นได้ชัดคือวัฒนธรรมของมนุษย์มีความแปรเปลี่ยนไม่เหมือนกัน

อย่างไรก็ตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมของวัฒนธรรมใดก็ตามมักจะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมก้าวร้าวได้ด้วย ตัวอย่างเช่น ชาวอินเดียนเผ่าอิโรคอยส์ (Iroquois) ซึ่งเป็นเผ่าที่อยู่กันอย่างสงบสันติกันเป็นเวลายาวนานกว่าศตวรรษ แต่ครั้งชาวยุโรปเข้ามาค้าขายในศตวรรษที่ 17 ได้เกิดมีการแข่งขันค้าขายระหว่างเผ่าอิโรคอยส์กับเผ่าฮูรอน ซึ่งเป็นเผ่าที่อาศัยอยู่ใกล้กัน ในที่สุดอินเดียนเผ่าอิโรคอยส์ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกลายเป็นนักรบที่โหดเหี้ยมไป จากตัวอย่างนี้ยากที่จะกล่าวว่าความก้าวร้าวเป็นกรรมพันธุ์ แต่น่าจะสรุปได้ว่าความก้าวร้าวเกิดจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม

ในบางวัฒนธรรมของสังคมที่ให้ความสำคัญกับชื่อเสียงเกียรติยศและเป็นบรรทัดฐานของสังคม ความก้าวร้าวมักจะมีความรุนแรงไปถึงระดับการฆ่ากันหรือแม้แต่การฆ่าตัวตาย ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศญี่ปุ่นมีการฆ่าตัวตายเพื่อรักษาเกียรติยศของตนมาแต่โบราณจนกลายมาเป็นประเพณีฮาราคีรี แม้ในปัจจุบันเองก็มีข่าวจากญี่ปุ่นเสมอว่ามีการฆ่าตัวตายในกรณีที่ได้ทำงานล้มเหลว ทำผิดต่อหน้าที่ เมื่อเปรียบเทียบกับสังคมอื่นซึ่งไม่มีบรรทัดฐานของสังคมอย่างนี้เช่น

ประเทศไทยของเรา จะเห็นได้ว่าประเทศไทยดูเหมือนว่าจะไม่มีกรณีทำงานผิดพลาดล้มเหลว ทำผิดต่อหน้าที่แล้วจะฆ่าตัวตาย แม้จะมีกรณีของพันท้ายนรสิงห์มาตั้งแต่โบราณมาเป็นตัวอย่างก็ตาม

3. สภาพการณ์บางอย่างที่อยู่ภายในตัวคนเราก่อให้เกิดความก้าวร้าว

ในตัวมนุษย์เรานั้นอาจจะมีอะไรบางอย่างอยู่เหมือนกันที่เป็นเหตุให้มนุษย์แสดง ความก้าวร้าว มีผลการวิจัยของนักวิทยาศาสตร์บางเรื่องเป็นข้อยืนยันความคิดนี้ ดังนี้

ในตัวมนุษย์หรือสัตว์ชั้นสูงมีส่วนหนึ่งในสมองชื่อ Amygdala เป็นบริเวณที่เกี่ยวข้อง กับความก้าวร้าวเมื่อ Amygdala ได้รับการกระตุ้นจะทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมา แต่ มีข้อยกเว้นในบางกรณีเหมือนกัน เช่น เมื่อนำลิงเป็นลูกโลมาได้รับการกระตุ้น Amygdala แล้วนำไป อยู่กับลิงที่มีอำนาจเหนือตัวมัน พบว่าแม้จะได้รับการกระตุ้นให้แสดงความก้าวร้าวแล้วก็ตาม ลิงลูก โลก็ยังวิ่งหนีลิงที่มีอำนาจ แทนที่มันจะโจมตี แสดงว่าข้อกำหนดของสังคมสามารถยับยั้งความก้าว ร้าวได้ ในมนุษย์เราก็มีเป็นปกติวิสัยในกรณีที่ลูกกำลังโกรธพ่อแม่ ส่วนมากลูกมักจะหลีกเลี่ยง การก้าวร้าวต่อพ่อแม่ แต่ไปแสดงความก้าวร้าวต่อสิ่งอื่นแทน

ฮอร์โมนเพศชายที่ชื่อว่า เทสโตสเตอโรน (Testosterone) เป็นตัวเพิ่มความก้าวร้าวใน ตัวคนเรา นักจิตวิทยาได้ศึกษาผู้ต้องขังในเรือนจำ จำนวนหนึ่งพบว่า นักโทษชายที่ต้องคดี ฆาตกรรมมีปริมาณฮอร์โมนเทสโตสเตอโรน (Testosterone) สูงกว่านักโทษชายคดีอื่นที่ไม่ใช่คดี ทำร้ายร่างกาย ไม่เพียงแต่เท่านั้นนักโทษเหล่านี้ยังฝ่าฝืนกฎระเบียบของเรือนจำมากกว่า มีการ ทะเลาะวิวาทในเรือนจำบ่อยกว่าอีกด้วย แด็บส์และคณะ (Dabbs et.al 1995 , อ้างถึงใน สิทธิโชค วรานุสันติกุล 2546 : 319) นอกจากนั้นเมื่อศึกษาต่อไปยังอาชญากรวัยรุ่นชายเทียบกับนักศึกษา ชายในมหาวิทยาลัยพบว่า บรรดาอาชญากรวัยรุ่นชายเหล่านี้มีปริมาณฮอร์โมนเทสโตสเตอโรน (Testosterone) สูงกว่ากลุ่มนักศึกษาชายด้วยเหมือนกัน แบงค์และแด็บส์(Banks and Dabbs 1996 , อ้างถึงใน สิทธิโชค วรานุสันติกุล 2546 : 319) ดังนั้นผู้ชายน่าจะมีความก้าวร้าวมากกว่าผู้หญิง หรือไม่ คำตอบค่อนข้างแน่นอนว่าจริง และมีการวิจัยที่ยืนยันมากมายไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมใด วย ไค ชั้นทางสังคมใดก็ตาม แม็คโคบีและแจ็กลิน(Maccoby and Jacklin 1974 , อ้างถึงใน สิทธิโชค วรานุสันติกุล 2546 : 319)

ยาเสพติดบางชนิดและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวอย่างสำคัญ สำหรับเหล้าและเบียร์นั้นเป็นที่รู้กันว่าสามารถระงับความอายแต่เพิ่มความกล้ากระทำในพฤติกรรม ที่สังคมรังเกียจได้ ผู้อ่านจะได้รับรู้พฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ที่ดื่มเหล้าและเบียร์จนมีอาการเมาและ กระทำการทะเลาะวิวาท ฆ่ากันตาย ข่มขืนผู้หญิง ฯลฯ จากหน้าหนังสือพิมพ์รายวันทุกวัน แอลกอฮอล์ไม่ใช่ตัวกระตุ้นความก้าวร้าวแต่เป็นตัวระงับการรู้คิดเหตุผลของสังคม เมื่อความ สามารถในการระงับความรู้คิดถูกลดลงไป คนเราก็จะแสดงความก้าวร้าวได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม แต่

สำหรับปัจจุบันนี้ประเทศไทยมียาเสพติดที่คุกคามสังคมอย่างมากคือยาบ้า ซึ่งทำให้ผู้เสพก่อคดีที่เป็นความก้าวร้าว รุนแรงอยู่เนืองๆ ในยามที่เกิดอาการเมา ทั้งทำร้ายร่างกายตนเองและทำร้ายร่างกายผู้อื่น โดยเฉพาะมักจะจับเอาผู้อ่อนแอกว่า เช่น เด็กทารก เด็ก ผู้หญิง เป็นตัวประกันแล้วขู่ด้วยมีดหรือปืน

4. ความเจ็บปวดและความไม่สบายเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความก้าวร้าว

สังคมไทยเรามีสุภาษิตว่า อย่าตีหมาจนตรอก ความจริงโบราณท่านสอนให้ใช้กับเฉพาะกับสุนัขเท่านั้น การทำให้คนหรือสัตว์บาดเจ็บแล้วหมดทางหนี มีแต่จะก่อให้เกิดการหันกลับมาต่อสู้เพื่อทำร้ายผู้รุกราน นอกจากความเจ็บปวดแล้วความไม่สบายตัวอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นความร้อน กลิ่น ความกดอากาศ ความชื้น เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อความก้าวร้าวทั้งสิ้น นักจิตวิทยาได้นำเอาผู้รับการทดลองไปทำแบบทดสอบในห้อง 2 ห้องที่ทำอุณหภูมิให้แตกต่างกัน ในห้องที่ร้อนนั้นทำให้อุณหภูมิสูงถึง 90 องศาฟาเรนไฮต์ ผลปรากฏว่าผู้รับการทดสอบในห้องนั้นแสดงความก้าวร้าวมากกว่า

5. สภาพการณ์ทางสังคมทำให้เกิดความก้าวร้าว

ประมาณปี ค.ศ. 1941 นักวิจัยที่เชื่อว่าความคับข้องใจทำให้เกิดความก้าวร้าว ได้ทำการทดลองโดยการนำเอาเด็กมาเล่นของเล่น ซึ่งเด็กชอบมาก แต่กลุ่มหนึ่งมีลวดกั้นไม่ให้เข้าไปหยิบของเล่นมาได้ ครั้นเมื่อปล่อยให้เด็กเข้าไปเล่นกับของเล่นแล้วปรากฏว่าเด็กเล่นอย่างรุนแรงด้วยการตบตี กระแทก โยน มากกว่าเด็กอีกกลุ่มหนึ่งที่นำเข้ามาในห้องของเล่นแล้วเด็กไม่ได้เล่นของเล่นในทันที ต่อจากนั้นมาก็ได้มีการทดสอบที่ผลออกมาสนับสนุนความเชื่อนี้ออกมาเรื่อยๆ จนสรุปได้ว่าความคับข้องใจเป็นเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความก้าวร้าว ไม่ว่าความคับข้องใจนั้นจะมาจากเหตุการณ์ที่มีผลอธิบายได้หรือไม่ ยุติธรรมหรือไม่ก็ตาม ทำให้ก้าวร้าวได้มากกว่าเมื่อไม่มีความคับข้องใจได้ทั้งสิ้น อารอนสัน วิลสัน และเอเคอร์ท (Aronson, Wilson and Akert 1999 , 466 อ้างถึงใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล 2546 : 320)

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาต่อไปจะเห็นได้ว่า ความคับข้องใจจะทำให้เกิดความโกรธ และจะก้าวร้าว ถ้าเกิดความคับข้องใจแล้วพร้อมที่จะแสดงความก้าวร้าวออกมา แต่ปรากฏว่าผู้ที่จะรองรับความก้าวร้าว นั้นเป็นนักเลงใหญ่ที่รู้ชื่อเสียงดีว่ามีอิทธิพล เราคงไม่กล้าจะแสดงความก้าวร้าวกับเขาผู้นั้น หรือถ้าหากพบว่าผู้ที่ทำให้เราคับข้องใจและโกรธ เขาทำไปเพราะเขาทำตามหน้าที่ เช่น ตำรวจต้องปรับเงินเราตามหน้าที่ของตำรวจจราจรเมื่อเราทำผิดกฎจราจร เราคงไม่แสดงอาการก้าวร้าวตอบต่อตำรวจแม้ว่าจะโกรธและเกิดความคับข้องใจก็ตาม

ประเด็นที่น่าคิดอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของคนซึ่งมีความแตกต่างกันและมีการเปรียบเทียบกัน ในบางครั้งการรับรู้เหตุการณ์เดียวกันระหว่างคนหลายคนเปรียบเทียบใน

ลักษณะที่ตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรม ตนเองควรได้รับมากกว่าคนอื่น กรณีอย่างนี้มักจะทำให้ผู้ที่รับรู้เช่นนี้เกิดความคับข้องใจ อันจะนำไปสู่ความโกรธและความก้าวร้าวเป็นที่สุด ในความขัดแย้ง มักมีความก้าวร้าวต่อกันและกันในระหว่างผู้ขัดแย้ง เพราะทั้งสองฝ่ายต่างถูกสกัดกั้นมิให้บรรลุเป้าหมายของตน เนื่องจากถ้าฝ่ายใดได้บรรลุ อีกฝ่ายหนึ่งก็ต้องสูญเสีย หรือแม้แต่ว่าต่างก็ได้เหมือนกันก็ตาม แต่อีกฝ่ายหนึ่งอาจจะเกิดการเปรียบเทียบว่าตนไม่ได้รับความยุติธรรม ในที่สุดก็จะเกิดความคับข้องใจขึ้นมาได้เหมือนกัน

สรุปแล้วเราจะเห็นได้ว่า การขัดแย้งซึ่งเกิดจากการที่ผลประโยชน์หรือเป้าหมายถูกขัดขวางมิให้บรรลุก็นำไปสู่ความคับข้องใจซึ่งเป็นสาเหตุนำไปสู่ความก้าวร้าวได้

6. ความก้าวร้าวมักเกิดจากการทำทายนหรือดูหมิ่น

การทำทายนหรือการได้รับการดูหมิ่นจะทำให้เกิดความก้าวร้าวและต้องการแก้แค้น แต่ถ้าได้รับทราบว่าผู้กระทำไม่ได้ตั้งใจกระทำ ความก้าวร้าวเพื่อต้องการแก้แค้นก็จะลดลง

7. วัตถุบางอย่างกระตุ้นความก้าวร้าว

นักจิตวิทยาสังคม เบอร์โควิตซ์กับลูกศิษย์ชื่อเลอเพจ (Berkowitz and LePage 1967 , อ้างถึงใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล 2546 : 321) ได้ทำการทดลองโดยการทำให้ผู้รับการทดลองเกิดความโกรธแล้วกลุ่มหนึ่งได้เห็นอาวุธปืนวางที่โต๊ะ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งได้เห็นไม้เบดมินตันวางไว้ หลังจากนั้นให้ทำกิจกรรมการทดลองอื่นซึ่งมีผลให้ผู้รับการทดลองต้องช็อตไฟฟ้าเหยื่อ ปรากฏว่ากลุ่มที่เห็นอาวุธปืนช็อตเหยื่อด้วยระดับกระแสไฟฟ้าที่สูงกว่ากลุ่มที่เห็นไม้เบดมินตัน การทดสอบนี้ได้มีการทำซ้ำอีกหลายครั้งผลที่ได้ก็เหมือนกัน คือ เมื่อเกิดความโกรธแล้วได้เห็นอาวุธจะเกิดการก้าวร้าวมากขึ้น

8. ความก้าวร้าวเกี่ยวกับการเรียนรู้จากตัวแบบ

สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของความก้าวร้าวมาจากการเลียนแบบ เราจะเห็นได้จากเด็กซึ่งเลียนแบบความก้าวร้าวมาจากผู้ใหญ่และเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเขาได้เห็นตัวอย่างที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและได้ผลตอบแทนกลับมาดีในสายตาของเขา

การทดสอบของแบนดูราเกี่ยวกับการเรียนรู้พฤติกรรมด้วยการเลียนแบบและการทดลองอื่นที่ตามมาทำให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน การดูภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ที่มีความรุนแรงจะมีผลต่อเด็กในแง่ของการเลียนแบบความก้าวร้าวอย่างแน่นอน แม้จะมีคนเถียงว่าภาพยนตร์ในการทดลองของแบนดูราไม่ได้เข้าโครงเรื่องเหมือนที่ฉายตามโรง ต่อมาจึงมีการวิจัยด้วยการใช้ภาพยนตร์จริงๆ ให้กลุ่มตัวอย่างชม ดังที่มีการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้ดูภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ที่มีบทแสดงความก้าวร้าวรุนแรงมักจะเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่ไม่ได้ดูภาพยนตร์

แบบนั้นและยังติดนิสัยไปจนโตด้วย ลีเยนและคณะ(Leyens et.al. 1975 , อ้างถึงใน สิทธิโชค วรานุสันติกุล 2546 : 323) นักทดลองได้นำเอาภาพยนตร์หลายเรื่องที่มีบทยั่วยุกันตักันทั้งเรื่องไปฉายให้นักโทษกลุ่มหนึ่งได้ดูกันทุกสัปดาห์เป็นระยะเวลาหลายเดือน ในขณะที่เดียวกันนักโทษอีกกลุ่มหนึ่งได้ดูภาพยนตร์ที่ไม่มีบทบาทแสดงความรุนแรงเลย ผลปรากฏว่าพวกที่ได้ดูภาพยนตร์ที่มีบทยั่วยุตลอดเรื่อง แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในชีวิตประจำวันมากกว่าอีกพวกหนึ่งซึ่งดูภาพยนตร์ที่ไม่มีบทแสดงพฤติกรรมตักันยั่วยุกัน

ตามที่ได้กล่าวถึงการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแบบนั้นจะเห็นได้ว่า ตัวแบบแสดงความก้าวร้าวที่มากับภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือ ตัวแบบในชีวิตจริงนั้น ก็มีอิทธิพลต่อผู้ใหญ่เช่นเดียวกับเด็ก เพราะตัวแบบจะไปกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมและการเลียนแบบเกิดขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์คล้ายกัน

9. ความรุนแรงเกี่ยวกับเรื่องเพศ

นักจิตวิทยาได้มีการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงทางเพศกับสื่อที่เสนอภาพเปลือยไว้มาก เช่น มีการสำรวจพบว่าในระหว่างปี ค.ศ. 1960-1970 นั้นในประเทศที่เปิดโอกาสให้สื่อเสนอภาพเปลือยได้อย่างเสรีมากขึ้นจะมีคดีข่มขืนมากขึ้นตามไปด้วยส่วนในสหรัฐ อเมริกาพบว่า การข่มขืนมีมากขึ้นเมื่อปริมาณนิตยสารเพลย์บอยและเพนธ์เฮาส์เพิ่มขึ้น และในรัฐฮาวายเพียงแห่งเดียวที่ได้ลงห้ามจำหน่ายนิตยสารที่มีภาพเปลือยใน 3 ปีคือปี ค.ศ. 1974-1976 พบว่าคดีข่มขืนลดลงไปด้วยแต่พออนุญาตให้จำหน่ายได้ในปี ค.ศ. 1977 คดีข่มขืนก็เพิ่มจำนวนตามขึ้นมากอีกอย่างไรก็ตาม ยังคงไม่สามารถสรุปได้ว่าการได้ดูภาพเปลือยแล้วเป็นเหตุให้ไปข่มขืนผู้หญิง เพียงแต่มองเห็นว่า เมื่อสื่อมวลชนเสนอภาพเปลือยมากขึ้นก็จะมีแนวโน้มว่าคดีข่มขืนจะเพิ่มตามมากขึ้นด้วยเหมือนกันส่วนการทดลองนั้น นักจิตวิทยาได้นำเอาผู้รับการทดลองผู้ชายมาในห้องทดลองแล้วให้ผู้หญิงซึ่งเป็นผู้สมรู้กับนักทดลองมาเหย้าให้โกรธ แล้วแบ่งผู้รับการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้ดูภาพโป๊แต่ไม่มีความรุนแรงทางเพศ กลุ่มที่ 2 ได้ดูภาพที่มีแต่ความรุนแรงแต่ไม่มีโป๊ กลุ่มที่ 3 ได้ดูทั้งภาพที่มีความรุนแรงทางเพศและภาพโป๊ด้วย ผลปรากฏว่าเมื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับการทดลองช็อตไฟฟ้าผู้สมรู้ผู้หญิงคนที่ทำให้โกรธนั้น กลุ่มผู้ที่ช็อตไฟฟ้ารุนแรงที่สุดคือผู้ทดลองกลุ่มที่ 3 สำหรับกลุ่มที่ 1 นั้นต่ำที่สุด แสดงว่าการได้ดูภาพยนตร์โป๊ที่มีความรุนแรงทางเพศก่อให้เกิดความก้าวร้าวมากขึ้น

การลดความก้าวร้าว

ความก้าวร้าวนับว่าเป็นอันตรายต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มมาก เรามักจะเคยได้ยินเสมอว่ามีการกล่าวร้ายต่อกันและมีกายทำร้ายกันจนกระทั่งถึงกับฆ่ากัน เพราะที่มาจากความคิดที่ไม่ตรงกันและการขัดแย้งผลประโยชน์ ความก้าวร้าวเช่นนี้เกิดขึ้นได้ องค์กรหรือกลุ่มที่ปล่อยให้คนแก้ปัญหาขัดแย้งด้วยการใช้พฤติกรรมก้าวร้าวย่อมจะอ่อนแอลงไปทุกที และมีผลกระทบต่อความสามัคคี ความเป็นมิตรต่อกัน และประสิทธิภาพในการทำงาน ในที่สุด

เนื่องจากความก้าวร้าวมีสาเหตุหลายประการ การแก้ปัญหาความก้าวร้าวจึงทำได้หลายวิธี เช่น นักวิชาการที่ศึกษาความก้าวร้าวในแง่ของชีววิทยาได้เสนอวิธีการใช้การผ่าตัดและใช้ยา ที่สามารถลดความก้าวร้าวทางเพศได้ เพื่อจะเปิดทางรักษาด้านอื่นอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาด้วยการใช้ยาและการผ่าตัดก็ไม่ใช่วิธีที่จะปฏิบัติได้ง่ายรวมทั้งไม่กว้างขวาง นักจิตวิทยาทางสังคมพยายามที่จะลดความก้าวร้าวในระดับกว้างจึงมองไปที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการศึกษามากกว่า ด้วยการเสนอให้สร้างกลไกทางสังคมที่เป็นทางออกให้แก่ความก้าวร้าวของคนและหาทางใช้การศึกษาเปลี่ยนแปลงจิตใจผู้ก้าวร้าว ดังต่อไปนี้

1. วิธีระบายความก้าวร้าวออกมา

บางคนมีความเชื่อว่าความก้าวร้าวเป็นอารมณ์โกรธเหมือนกับการดื่มน้ำในกา ต้องให้ไอน้ำออกมาทางกาน้ำจึงจะไม่ระเบิด คนเราก็เหมือนกับกาน้ำที่ต้องหาช่องทางให้ความโกรธระบายออก วิธีระบายความก้าวร้าวออกมา เช่น การระบายออกมาเป็นคำพูด การให้คำปรึกษา การแสดงออกในทางกีฬา ซึ่งผู้ที่กำลังเครียดจะสามารถระบายอารมณ์ออกมาได้ทางกิจกรรมต่างๆ การระบายความรู้สึกออกมาในทางที่สังคมรับได้อาจจะช่วยผ่อนหนักเป็นเบาได้ เช่นเมื่อรู้สึกโกรธก็ควรหากิจกรรมทำเช่นการเล่นดนตรี เล่นกีฬา ทำงานศิลปะ เป็นต้น

2. วิธีให้รางวัลและการลงโทษ

นักจิตวิทยาไม่เห็นด้วยกับการลงโทษด้วยการเข็นดีซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ กระตุ้นให้เกิดความก้าวร้าวและอาจเกิดการลอกเลียนแบบ ดังนั้นจึงควรพิจารณาเปลี่ยนจากการลงโทษเป็นการให้รางวัลแก่การแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เด็กแสดงออกมาแทนความก้าวร้าว การให้รางวัลเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการปรับพฤติกรรมเป็นการให้กำลังใจแก่เด็กและช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3.2 สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก

พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นการแสดงออกทางด้านความคิด คำพูด และการกระทำที่รุนแรง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่เป็นมิตร คุกคามและรุกรานผู้อื่น เพื่อระบายความโกรธ ความคับข้องใจ

หรือปกปิดความกลัว ทำให้เสี่ยงต่อการเกิด อันตรายต่อตนเองบุคคลอื่น พฤติกรรมก้าวร้าวที่พบในเด็กออทิสติกและพัฒนาการบกพร่องในการสื่อสารกับผู้อื่น อาการของพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กออทิสติก การแสดงออกทางสีหน้า มักพบว่า สีหน้าบึ้งตึง โกรธ ทำทางไม่พอใจ แววตาไม่เป็นมิตร และแสดงออกทางการเคลื่อนไหว และการกระทำ คือ กระวนกระวาย อยู่นิ่งไม่ได้ กระแทกหรือกระทำด้วยความรุนแรง หยุดกิจกรรมที่ทำอยู่อย่างทันทีทันใด การแสดงออกทางคำพูด ในเด็กที่สามารถพูดได้โดย เจียบเฉยผิดปกติ ได้ตอบด้วยน้ำเสียงห้วน พุดก้าวร้าว วิพากษ์วิจารณ์ หรือตำหนิติเตียน ระดับความรุนแรงของพฤติกรรมก้าวร้าวมีดังต่อไปนี้ (พนิดา รัตนไพโรจน์ และคณะ 2550 : 80)

1. ระดับอ่อน สีหน้าบึ้งตึง โกรธ แววตาไม่เป็นมิตร แสดงท่าทางไม่พอใจ พูดโต้ตอบด้วยน้ำเสียงห้วน ขึ้นเสียง
2. ระดับปานกลาง ส่งเสียงดัง กระแทก หรือกระทำด้วยความรุนแรง เอะอะ วางอำนาจ ชูตะคอก
3. ระดับรุนแรง ขาดสติ ขาดความยับยั้งชั่งใจ ชกต่อย ทบตี ทำร้ายผู้อื่น ทำลายข้าวของ

พฤติกรรมก้าวร้าวพบได้บ่อยๆ ในเด็กออทิสติกและเด็กที่พัฒนาการบกพร่อง ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญและมีบทบาทในการดูแลเด็กมาก ที่สุด ดังนั้นผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความผิดปกติหรือความบกพร่องของเด็กและมีส่วนร่วมในการรักษา เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กได้ผลดียิ่งขึ้น ผู้ปกครองต้องอาศัยประสบการณ์ที่จะต้องฝึกฝนและอดทน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้อื่นและทั้งนี้จะอยู่บนพื้นฐานของความรักและความต้องการที่จะช่วยเหลือเด็กอย่างแท้จริง

สาเหตุ พฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กออทิสติก อาจเกิดจากหลาย ๆ สาเหตุร่วมกัน เช่น ไม่ได้สิ่งที่ต้องการ หรือมีความคับข้องใจ มีความกลัว ความรู้สึกไม่มั่นคง เกิดจากการเลี้ยงดูที่ไม่สม่ำเสมอ ไม่คงเส้นคงวา เกิดจากการเลียนแบบการแสดงออกของอารมณ์และพฤติกรรม บุคคลในครอบครัว มีสถานการณ์ที่คุกคาม ทำให้เด็กเกิดความรุนแรง เช่น แสง เสียง ที่มากเกินไป มีความผิดปกติทางด้านความคิดการรับรู้ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมได้ “การช่วยเหลือ” หรือการจัดการกับเด็กที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอาจทำได้ดังนี้ (พนิดา รัตนไพโรจน์ และคณะ 2550 : 81)

1. แยกเด็กออกจากสถานการณ์ หรือสิ่งรบกวน ให้ไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย
2. ขจัด / ลดสิ่งกระตุ้นที่เป็นสาเหตุโดยตรง เช่น เสียงและแสงที่กระตุ้นให้เด็ก

เบี่ยงเบนความสนใจจากกิจกรรมที่กำลังทำอยู่

3. ให้ความช่วยเหลือตามระดับความรุนแรง โดย ต้องพร้อมเผชิญหน้าด้วยความระมัดระวัง มีท่าทีสงบไม่ตื่นเต้นหรือแสดงอาการก้าวร้าว หรือโกรธตอบ เรียกชื่อเพื่อให้เด็กรู้สึกตัว และหยุดพฤติกรรมที่ทำอยู่ชั่วคราว พูดด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน ไม่ตำหนิ ถ้าเด็กสามารถ พูดได้ให้เด็กมีโอกาสดูระบายความคับข้องใจ ความรู้สึกโกรธ ความไม่พอใจ โดยมีเราเป็นผู้ฟังที่ดี กระตุ้นให้พูด เช่น มีอะไรทำให้ไม่พอใจหรือ ? ถามความต้องการของเด็ก เช่น หนูไม่พอใจอะไรถึงได้ทำแบบนี้, เพราะอะไรถึง เออะเอะไวยายเช่นนี้ เด็กบางรายพูดไม่ได้บอกความต้องการไม่ได้ บิดามารดาจึงต้องอาศัยความช่างสังเกตว่าอะไร เป็นสาเหตุของความโกรธนั้น ช่วยเหลือให้เด็กได้ระบายความก้าวร้าวได้เหมาะสมโดยจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กลดระดับความก้าวร้าวลงการจัดกิจกรรมที่ช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวและเจ้าอารมณ์

4. ช่วยให้มีรูปแบบในการปรับตัว ช่วยเหลือให้เด็กได้แสดงความรู้สึกโกรธอย่างเหมาะสมและสังคมยอมรับ เช่น เด็กตีเพื่อนเพราะอยากเล่นด้วยแต่เล่นไม่เป็น เราต้องจับมือเด็กเข้าไปหาเพื่อนแต่ละเบา ๆ พูดนำ “นี่น้องเมย์นะ โหน่งขอเล่นด้วยคน” เด็กวิ่งชนเพื่อนหกล้ม เราต้องจับมือเด็กเข้าไปพุงเพื่อนให้ลุกขึ้น (บางทีต้องทำให้เด็กดู) บอกเด็กให้พูดว่า ขอโทษ ปลอบเพื่อนให้หยุดร้อง เตือนเด็กว่าเพื่อนเจ็บไม่ดี ทีหลังไม่ทำ แสดงการขอแทนการแย่งชิง ถ้าเด็กทำได้ให้รางวัลและชมเชยทันที กรณีที่เด็กบกพร่องด้านภาษา ไม่เข้าใจที่เราพูด จะทำอย่างไรเพื่อให้รู้ว่าการกระทำของเขาไม่เหมาะสม การ ลงโทษทางสังคม ให้แยกเด็กออกจากกลุ่ม ไม่ให้รางวัลที่เด็กชอบ เช่น ขนมที่เคยได้รับ หรือเราเฉยเมยต่อพฤติกรรม ของเขาเสีย จะทำให้เด็กเรียนรู้จากท่าทีและรูปแบบใหม่ที่เหมาะสม การพิจารณาจำกัดพฤติกรรม เช่น การผูกมัด การใช้แยกห้องจากผู้อื่น ต้องทำด้วยท่าทีที่ไม่ใช่การลงโทษรุนแรง แต่เพื่อความปลอดภัยของเด็กเองและของคนอื่น ต้องทำด้วยความระมัดระวังไม่ให้เด็กได้รับอันตราย ถ้าเด็กสามารถเข้าใจภาษาได้ดี ควรบอกเด็กว่า “เพราะหนูทำแบบนี้จึงต้องปล่อยให้อยู่คนเดียว ในห้องนี้เป็นเวลา 1 นาที” หรือจนกว่าอาการจะสงบลง ระหว่างนี้ต้องเดินมาดูเป็นระยะ ๆ ไม่ทิ้งเด็กไว้นานเกินไปเพื่อให้เขารู้สึกปลอดภัย พอ เด็กสงบลงก็พาออกมาล้างหน้าตา ทาแป้ง พูดคุยด้วย เมื่อแสดงพฤติกรรมได้เหมาะสมก็ให้รางวัลและชมเชยเพื่อเป็น แรงจูงใจให้เด็กปฏิบัติได้อีก พึงระลึกว่าการฝึก ต้องอาศัยความอดทน มีความสม่ำเสมอ เส้นคงวา ไม่ใช่วันนี้ปล่อยตามสบาย อีกวันเข้มงวด จะทำให้เด็กสับสนและไม่เกิดผลดีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าว และสิ่งสำคัญคือกำลังใจที่ต้องให้แก่เด็กเพื่อให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีความรักต่อเด็กเป็นพื้นฐาน (พนิดา รัตนไพโรจน์ และคณะ 2550 : 82)

ดังนั้นการให้การเสริมแรงเช่น คำชมเชย การปรบมือ การกอด การสัมผัส การให้รางวัล ขนมน ของเล่น ให้ของในสิ่งที่เด็กชอบ ฯลฯ เรื่อยๆ เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้ว เราควรค่อยๆ ลดแรงเสริมลงทีละน้อย เพื่อให้เด็กไม่ติดกับรางวัลที่จะได้จนเกินไป แต่วิธีเหล่านี้ต้องคอยระวังของรางวัลพวกขนมที่ไร้คุณค่าทางโภชนาการเพราะจะยิ่งทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีก

3.3 การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวเด็กออทิสติก

การปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก โดยทั่วไปแล้ว ผู้ปกครองมักหมดความอดทน และใช้ความรุนแรงในการยุติพฤติกรรมแปลกๆ ของเด็ก อย่างเช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมซ้า ซาก ทำร้ายตัวเอง และกระตุ้นตัวเอง ซึ่งความจริงแล้ว การตีหรือใช้ความรุนแรงเพื่อเอาชนะพฤติกรรมของเด็ก เป็นวิธีการที่ไม่ควรทำอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้พฤติกรรมของเด็กมีแนวโน้มที่ถดถอยกลับ และเกิดอาการกลัวจนไม่กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมใหม่อีก ซึ่งเป็นการขัดขวางการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น (รจนา วรรณานนท์ 2527 : 47) ในทางตรงข้ามเด็กอาจเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าวและนำไปใช้กับคนรอบข้างโดยไม่รู้ตัว การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ควรเป็นการฝึกในเชิงสร้างสรรค์หรือแบ่งบวก โดยควรหาวิธีที่ลดพฤติกรรมเก่าและเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมแทนเข้าไป โดยเน้นเทคนิคในการกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมนั้น พฤติกรรมไม่เหมาะสมที่ควรลด พิจารณาจาก

- พฤติกรรมนั้นเป็นอันตรายกับเด็กเองหรือไม่
- พฤติกรรมนั้นเป็นอันตรายกับคนอื่นหรือไม่
- พฤติกรรมนั้นขัดขวางการเรียนรู้หรือไม่
- พฤติกรรมนั้นขัดขวางเด็กในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือการเข้าสังคมหรือไม่

พฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กออทิสติกนั้น พบว่าเกิดขึ้นได้บ่อยเนื่องจากเด็กมีปัญหาด้านการปรับตัวในสังคม และมีความจำกัดด้านการพูดและการสื่อความหมาย ซึ่งทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจได้ง่าย พฤติกรรมก้าวร้าวนี้ อาจสร้างปัญหาให้กับผู้ปกครองเพราะอาจก่อให้เกิดอันตรายกับตัวเด็กเอง ผู้คนรอบข้างและทรัพย์สินต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการจัดการดูแลเมื่อเด็กเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและป้องกันเพื่อไม่ให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อไปการแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกนั้นมีลักษณะและความรุนแรงแตกต่างกันไป แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ทำร้ายตนเอง เช่น ตีศีรษะ โขกศีรษะกับพื้น กัดมือตนเอง กระแทกตัวกับเก้าอี้

2. ทำร้ายผู้อื่น เช่น ตบหน้า กัด ใช้นิ้วจิ้มตา ตะกั่วตีผม ล้อคอก กระชากคอเสื้อ
3. ทำลายสิ่งของ เช่น ล้มตู้ คว้าถาดอาหาร พุ่มเก้าอี้ ขว้างปาข้าวของ

เทคนิคและวิธีการจัดการดูแลเด็กออทิสติกเมื่อเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว (รจนา วรรณานนท์ 2527 : 47)

1. ยอมรับอารมณ์ความรู้สึกของเด็กในขณะนั้น แต่ต้องไม่ยอมรับพฤติกรรมนั้น
2. หยุดพฤติกรรมนั้นทันทีเมื่อเห็นว่าเป็นอันตรายต่อตัวเด็ก ต่อผู้อื่น และทรัพย์สิน
3. แยกเด็กออกจากกลุ่มหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตราย
4. พูดคุยปลอบโยน เข้าหาเด็กด้วยท่าที่สงบมั่นคง พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล และไม่แสดงท่าทีคุกคามเด็กหรือตะโกนดุด่า
5. ค้นหาสาเหตุและปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความก้าวร้าว แยกเด็กออกจากสิ่งเร้า และตอบสนองความต้องการตามความเหมาะสม
6. การแสดงความก้าวร้าว บางครั้งอาจเกิดจากการเรียกร้องความสนใจ หากผู้ปกครองพิจารณาแล้วไม่เกิดอันตรายให้หนึ่งเฉยไม่ต้องสนใจ ไม่นานเด็กจะหยุดพฤติกรรมเอง
7. การผูกมัด ใช้ในกรณีที่เด็กมีความก้าวร้าวรุนแรงที่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งทรัพย์สิน แต่อย่ามัดแน่นจนเกินไป และหมั่นตรวจดูบริเวณที่มัดไม่ให้เกิดรอยเขียวช้ำหรือบาดแผล
8. เมื่อเด็กสงบลง ชี้แจงเหตุผลที่ไม่ควรแสดงพฤติกรรมดังกล่าว และเหตุผลของการผูกมัด และตกลงเงื่อนไขกับเด็ก เช่น ถ้านั่งเฉยๆ ไม่อาละวาด อีก 10 นาทีจะแก้มัดให้ และต้องทำตามข้อตกลงอย่างเคร่งครัด
9. ให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ถ้าเด็กอาละวาด ขว้างปาข้าวของให้เด็กเก็บของนั้นเข้าที่ให้เรียบร้อย หรืออาจลงโทษเด็กโดยงดกิจกรรมที่เขาชอบในวันที่เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว

การปรับพฤติกรรมในเด็กออทิสติก เป็นกระบวนการที่มีประโยชน์ ทั้งด้านพัฒนาการและการแก้ปัญหา รวมถึงเป็นการเตรียมให้เด็กมีความพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นคือ เรื่องเทคนิคพฤติกรรมศาสตร์ (วินัดดา ปิยะศิลป์ 2537 : 33) ความเข้าใจในอาการของเด็กออทิสติกและวิธีการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก นอกจากความรู้ ความเข้าใจแล้วสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการปฏิบัติคือความอดทน ใจเย็น ควบคุมอารมณ์ สร้างบรรยากาศอารมณ์ความรู้สึกจะต้องดี ดึงเด็กออกมาจากโลกของตัวเอง สื่อให้เด็กรับรู้ถึงความสุขที่มีอยู่ในสังคม การปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าว อารมณ์รุนแรงของเด็กออทิสติกต้องใจเย็นและมีความอดทนสูงมากๆ ต้องพยายามเข้าใจตัวเอง เอาชนะภาวะอารมณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างอยู่กับเด็ก อย่า

ระบายนormeกับเด็ก เด็กออทิสติกอาจไม่สามารถเป็นปกติได้ แต่เขาสามารถพัฒนาตัวเองให้มีศักยภาพได้เทียบเท่าเด็กปกติทั่วไป ที่สำคัญต้องใช้ความพยายามความอดทนในการเอาชนะอารมณ์ของตัวเองและเอาชนะเล่ห์เหลี่ยมความเจ้าเล่ห์ต่างๆ ของเด็กให้ได้ อย่าท้อแท้ หมดหวังหรือใจอ่อนเสียก่อน เพราะการปรับพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กไม่ใช่แค่ทำวันสองวันจะเห็นผล บางคนอาจจะใช้เวลาหลายเดือน หรือบางคนอาจจะใช้เวลาเป็นปี ทุกอย่างขึ้นอยู่กับเด็กว่าจะรับและยอมเปิดใจเรียนรู้มากแค่ไหน ฉะนั้นความเสมอต้นเสมอปลายของผู้ฝึกหรือของผู้ปกครองและทุกคนรอบข้าง จึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะสามารถช่วยเหลือเด็กออทิสติกได้

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

มีงานวิจัยมากมายที่แสดงว่า การใช้หลักปรับพฤติกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น สามารถทำได้เป็นผลสำเร็จ ในที่นี้ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมานำเสนอ ดังนี้

ประเทือง ภูมิภัทราคม (2529: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการเสริมแรงทางบวกเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน จังหวัดปทุมธานี ศึกษาในแง่การแผ่ขยายข้ามพฤติกรรม สภาพการณ์ และการคงอยู่ของพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน แบ่งกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มมีนักเรียนชาย 13 คน นักเรียนหญิง 12 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมในเรื่องการแผ่ขยายข้ามพฤติกรรมสภาพการณ์และการแผ่ขยายข้ามพฤติกรรม สภาพการณ์ เวลา ส่วนการแผ่ขยายตามสภาพการณ์ และผลการคงอยู่ของพฤติกรรมนั้น นักเรียนในกลุ่มควบคุมดีกว่านักเรียนในกลุ่มทดลอง

เย็น ชีรพิพัฒน์ชัย (2541: งานวิจัย) ได้ศึกษาผลของการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ ผลการทดลอง พบว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการทดลองทั้ง 3 คนเรียนรู้เงื่อนไขและแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ได้ถูกต้องเพิ่มขึ้น ตลอดจนมีพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนลดลง

สุพล ชัดเชื้อ (2541: งานวิจัย) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองกับการปรับสินไหม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ผลการทดลองพบว่ากลุ่มการทดลองที่ใช้วิธีการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มทดลองที่ใช้วิธีปรับสินไหม

แพตเตอร์สัน (Patterson 1968) ทดลองใช้หลักปรับพฤติกรรมกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก่อกวน การทดลองนี้ใช้การเสริมแรงทางสังคมและสิ่งของ ผู้รับการทดลองคือ เด็กชายเอิล อายุ 9 ปี มีพฤติกรรมก่อกวน คือ ไม่อยู่นิ่ง ชอบเดินไปรอบๆ ห้อง คอย เรียกร้องความสนใจจากเพื่อน ลากโต๊ะทำให้เกิดเสียงดัง มีช่วงความสนใจสั้น และชอบทำร้ายตัวเอง ด้วยการทาบ หักตัวเองต่อหน้าเพื่อน เด็กชายผู้นี้มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหานี้มาตั้งแต่อายุ 3 ขวบ บิดา มารดา ขอให้โรงเรียนช่วยเหลือ ซึ่งทางโรงเรียนดำเนินการโดยใช้หลักการปรับพฤติกรรม ทำให้ช่วงความสนใจของเด็กเพิ่มขึ้นและลดพฤติกรรมก่อกวน

จากเอกสารรายงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศทำให้ผู้วิจัยวางแผนการศึกษาเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกที่เป็นตัวอย่างกรณีศึกษาโดยมีกรอบการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กออทิสติก ระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียน พิบูลประชาสรรค์ซึ่งเป็นโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต การศึกษา 1 กรุงเทพมหานคร เป็นเด็กเพศหญิง มีอายุ 6 ปี ระดับชั้นอนุบาล 2 พฤติกรรมก้าวร้าว โดยแสดงพฤติกรรมอาละวาดด้วยการตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้น กรีดร้อง เด็กไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ได้เลย นอกจากนี้พฤติกรรมก้าวร้าวข้างต้นสร้างปัญหาในการเรียนการสอนเพราะครูต้องคอยดูแลและกำกับเด็กอย่างใกล้ชิด ทำให้เสียเวลาในการเรียนการสอนเด็กคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวข้างต้นทำให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเด็กออทิสติกด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการปรับ พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น ในช่วงเข้าก่อนมาโรงเรียนผู้ปกครอง จะให้เด็กรับประทานยาที่ทำให้เด็กออทิสติกคนนี้มีสมาธิมากขึ้น ซึ่งในช่วงเช้าเด็กจะยังไม่มีพฤติกรรม ก้าวร้าวเพราะมีฤทธิ์ของยาควบคุมอยู่ ผู้วิจัยจึงทำการทดลองปรับพฤติกรรมเด็กในช่วงบ่ายเวลา 14.00 – 14.20 น. เนื่องจากในเวลานี้นายาหมดฤทธิ์แล้วและเด็กจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมา

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมก้าวร้าว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสำรวจตัวเสริมแรง
2. แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม การสำรวจตัวเสริมแรงในการปรับพฤติกรรมโดยใช้การเสริมแรง ด้วยเบี้ยอรรถกร

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างเครื่องมือแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

3. กำหนดแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวและบันทึกความถี่พฤติกรรมก้าวร้าวแบบสำรวจเลือกตัวเสริมแรงในการแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าว

4. สร้างแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว แบบสำรวจตัวเสริมแรงที่ได้จากการออกแบบสอบถามขึ้นมา 1 ชุด

5. นำแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. นำแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว แบบสำรวจตัวเสริมแรงที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมทั้งแบบประเมินที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

7. หาค่าความเที่ยงของการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว จากผู้สังเกต 2 คน โดยใช้การหาค่า IOR (Interobserver Reliability) ได้ค่าความเที่ยงมีความเที่ยง 96.39

8. นำแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจตัวเสริมแรง ไปพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจมาเป็นแนวทางในการกำหนดตัวเสริมแรงในการปรับพฤติกรรม ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการเสริมแรงจากเอกสารตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดแนวคำถามตัวเสริมแรง และนำแนวคำถามตัวเสริมแรงของ(สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2539 : 199) มาเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถาม
2. ผู้ศึกษาดำเนินการตั้งข้อคำถามแบบสำรวจตัวเสริมแรงโดยคำนึงถึงหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสำรวจตัวเสริมแรงโดยอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเห็นชอบเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ข้อปฏิบัติของผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมเพื่อให้การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการป้องกันตัวแปรแทรกซ้อนที่ไม่พึงประสงค์อันอาจจะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมจึงปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตทำความเข้าใจให้ตรงกันในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ก้าวร้าวของขอบเขตการสังเกตพฤติกรรมอะไรบ้างถ้าพฤติกรรมใดอยู่ในลักษณะของอาการก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือไม่เช่นเงื้อมมือทำท่าจะตีแต่ไม่ได้ตีก็ถือว่าพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ได้เกิดขึ้น
2. ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตทำการสังเกตโดยอยู่คนละตำแหน่งที่ห่างกันพอสมควรในห้องเรียน โดยไม่ให้นักเรียนผู้ถูกสังเกตรู้ว่ากำลังถูกสังเกตขณะที่ครูประจำวิชาสอนในชั่วโมง
3. ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตดำเนินการปรับพฤติกรรมทั้ง 2 คน ไม่ปรึกษากันขณะสังเกตและบันทึก

จากนั้นนำผลการบันทึกของผู้สังเกตทั้ง 2 คน มาหาค่าความเที่ยงของการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยใช้สูตร IOR ซึ่งค่าความเที่ยงที่ได้จากการคำนวณจะต้องมีค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จึงถือว่าผลที่ได้จากการสังเกตนั้นมีความเที่ยง หมายความว่าผู้สังเกตและผู้บันทึกพฤติกรรมมีความสามารถในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมได้อย่างเที่ยงตรงพร้อมที่จะดำเนินการต่อไปได้

$$IOR = \frac{A \times X}{A + D} \times 100$$

เมื่อ A แทน จำนวนเวลาที่บันทึกตรงกัน
D แทน จำนวนเวลาที่บันทึกได้ไม่ตรงกัน

ค่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตได้
ค่าความเที่ยงเท่ากับ 96.39

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาทดลองแบบรายกรณี (Single – case Experimental Design) รูปแบบ ABA ทั้งนี้โดยการแบ่งระยะต่าง ๆ ของวิธีการทดลองออกเป็น 3 ระยะ

ตารางที่ 1 การปรับพฤติกรรมแบบ ABA

ระยะที่ 1 = A	ระยะที่ 2 = B	ระยะที่ 3 = A
การหาเส้นฐานการเกิด พฤติกรรมก้าวร้าว	ดำเนินการปรับพฤติกรรม โดยใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยยรรถ	ติดตามผลการปรับพฤติกรรม เว้นระยะเวลาหลังสิ้นสุดการเข้า โปรแกรม 1 สัปดาห์

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

A แทน ระยะการหาเส้นฐานการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

B แทน ระยะการปรับพฤติกรรมโดยใช้การเสริมแรง

A แทน ระยะติดตามผลการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว

ระยะที่ 1 การหาเส้นฐาน (BASELINE) หรือระยะ A เป็นขั้นตอนแรกของการปรับพฤติกรรมแบบ ABA โดยที่ระยะนี้จะเป็นการรวบรวมการเก็บข้อมูลความถี่ของการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวที่ผู้รับการทดลองแสดงออกโดยใช้วิธีการสังเกต ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปหาค่าเฉลี่ยเพื่อกำหนดเป็นค่าพฤติกรรมเส้นฐานก่อนที่จะมีการปรับพฤติกรรม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมภายหลังจากการดำเนินการปรับพฤติกรรมแล้ว

ระยะหาเส้นฐานผู้วิจัยดำเนินการ 2 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม – วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2549 ซึ่งจะดำเนินการวิจัยในวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ในช่วงบ่าย ตั้งแต่เวลา 14.00 – 14.20 น. รวมการดำเนินการวิจัยระยะเส้นฐาน 10 ครั้ง

ระยะที่ 2 ดำเนินการปรับพฤติกรรม (TREATMENT) หรือระยะ B เป็นระยะของการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยการให้รางวัลคือ สติกเกอร์ดาวเด็กดีเมื่อสะสมได้ตั้งแต่ 1 – 5 ดวงขึ้นไป สามารถนำมาแลกขนมที่เด็กชอบได้ จากการที่ผู้วิจัยได้กำหนดการให้รางวัลทันทีที่เด็กไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในเวลาที่กำหนดเนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นเด็กเล็กยังไม่ค่อยเข้าใจการวางแผนเงื่อนไขการแลกรางวัลมากนักและมักจะรอคอยไม่ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้การเสริมแรงทันทีที่เด็กไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนั้นพฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ จึงเรียกว่า พฤติกรรมตามเงื่อนไขการทดลอง ต่อจากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะ A กับระยะ B ซึ่งผลของการเปรียบเทียบจะทำให้ทราบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

ระยะทดลองการใช้โปรแกรมปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง 6 สัปดาห์ คือตั้งแต่วันจันทร์ที่ 31 กรกฎาคม 2549 ถึงวันจันทร์ที่ 11 กันยายน 2549 (ชดเชยวันหยุดวันแม่แห่งชาติ 1 วัน) ซึ่งดำเนินการวิจัยในวันจันทร์ – วันศุกร์ ในช่วงเวลา 14.00 – 14.20 น. รวมการดำเนินการวิจัยระยะการปรับพฤติกรรม 30 ครั้ง

ระยะที่ 3 การติดตามผลการปรับพฤติกรรม (FOLLOW – UP) หรือระยะ A ซึ่งถือว่าเป็นระยะของการสลับกลับ โดยจะกลับไปดำเนินการเช่นเดียวกับระยะ A อีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อจะสังเกตการเปลี่ยนแปลงของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายว่า ภายหลังจากยุติการเสริมแรงแล้วเทคนิคนี้ยังมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายจริงหรือไม่

ระยะติดตามผลผู้วิจัยจะดำเนินการหลังจากวันระยะสิ้นสุดการเข้าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมไป 1 สัปดาห์ ระยะติดตามผลจะดำเนินการ 2 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วัน จันทร์ที่ 18 กันยายน 2549 ถึงวันศุกร์ที่ 29 กันยายน 2549 ซึ่งจะดำเนินการติดตามผลในวันจันทร์- วันศุกร์ ในช่วงเวลา 14.00 – 14.20 น. รวมการวิจัยระยะติดตามผล 10 ครั้ง

การดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะนี้เป็นการดำเนินการโดยผู้วิจัยควบคู่กับผู้ร่วมสังเกตการเสริมแรงมีรายละเอียดดังนี้

ครูตั้งข้อตกลงกับนักเรียนว่า ถ้านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอาละวาดโดยการตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้นกรีดร้อง ตลอดช่วงเวลา 4 นาที นักเรียนจะได้รับรางวัลคือสติกเกอร์ดาว 1 ดวงติดในบัตรสะสมสติกเกอร์ดาวเด็กดี เมื่อสะสมสติกเกอร์ดาวครบ 1 ดวง สามารถนำสติกเกอร์ดาวเด็กดีมาแลกรางวัลได้ขนมเวเฟอร์เคลือบช็อกโกแลต 1 ชิ้น ถ้าสะสมได้ครบ 2 ดวงได้ขนมทิวลี่เคลือบช็อกโกแลต 1 ชิ้น และถ้าสะสมสติกเกอร์ดาวได้ครบ 3-5 ดวงได้ช็อกโกแลตอัลมอนด์ 1 ชิ้น ครูจะให้แลกขนมได้ทันทีเนื่องจากเป็นช่วงเวลา 14.20 น.ช่วงบ่าย

เป็นเวลาที่เด็กต้องเตรียมตัวกลับบ้านได้ แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อใดนักเรียนจะไม่ได้ขนม ในช่วงเวลานั้น ซึ่งคุณครูจะให้รางวัลนักเรียนถ้าไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอาละวาดโดยการตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้น กรีดร้อง

ตารางที่ 2 ตารางการเสริมแรง

ชื่อสกุล.....อายุ.....ชั้น.....
วันที่.....เวลาที่บันทึก.....สถานที่.....

ช่วงเวลาการให้การเสริมแรง (ทุก 4 นาที)	นาทีที่ 4	นาทีที่ 4	นาทีที่ 4	นาทีที่ 4	นาทีที่ 4	รวม 20 นาที
ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการตีข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้นกรีดร้อง						

เมื่อนักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว อาละวาดโดยการตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้นกรีดร้อง ตลอดช่วงเวลา 4 นาทีนักเรียนจะได้รับรางวัลคือสติ๊กเกอร์ดาว 1 ดวงติดในบัตรสะสมสติ๊กเกอร์ดาวเด็กดี เมื่อสะสมสติ๊กเกอร์ดาวครบ 1 ดวง สามารถนำสติ๊กเกอร์ดาวเด็กดีมาแลกรางวัลได้ขนมเวเฟอร์เคลือบช็อกโกแลต 1 ชิ้น ถ้าสะสมได้ครบ 2 ดวงได้ขนมทิวลี่เคลือบช็อกโกแลต 1 ชิ้น และถ้าสะสมสติ๊กเกอร์ดาวได้ครบ 3-5 ดวงได้ช็อกโกแลตอัลมอนด์ 1 ชิ้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของความถี่การเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว (วิมล อินแฮมม 2542 : 51)

$$P = \frac{X}{I} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละของความถี่การเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว
 X แทน จำนวนความถี่ของการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว
 I แทน จำนวนช่วงเวลาที่ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

ก้าวร้าว

2. หาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้สูตร (วิมล อินแฮมม.2542 : 52)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

ทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้สังเกต

3. หาค่าความถี่ของการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยใช้สูตร ดังนี้

(วิมล อินแฮมม 2542:52)

$$IOR = \frac{A \times 100}{A + D}$$

เมื่อ A แทน จำนวนครั้งที่บันทึกตรงกัน

D แทน จำนวนครั้งที่บันทึกได้ไม่ตรงกัน

4. จัดทำกราฟเพื่อเปรียบเทียบดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าว ตลอดการทดลอง

ทั้ง 3 ระยะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ซึ่งเป็นการวิจัยศึกษารายกรณี (Single Subject Design) แบบ ABA ซึ่งแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การหาเสถียรภาพ (BASELINE) หรือระยะ A เป็นขั้นตอนแรกของวิธีการแบบ ABA โดยที่ระยะนี้จะเป็นการรวบรวมการเก็บข้อมูลความถี่ของการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว ที่ผู้รับการทดลองแสดงออกโดย ผู้วิจัยกับผู้ร่วมสังเกตใช้วิธีการสังเกต ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยนำไปหาค่าเฉลี่ยเพื่อกำหนดเป็นค่าพฤติกรรมเสถียรภาพก่อนที่จะมีการปรับพฤติกรรม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมภายหลังจากการดำเนินการปรับพฤติกรรมแล้ว

ระยะหาเสถียรภาพผู้วิจัยดำเนินการ 2 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม – วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2549 ซึ่งจะดำเนินการวิจัยในวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ในช่วงบ่าย ตั้งแต่เวลา 14.00 – 14.20 น. รวมการดำเนินการวิจัยระยะเสถียรภาพ 10 ครั้ง

ระยะที่ 2 ดำเนินการปรับพฤติกรรม (TREATMENT) หรือระยะ B เป็นระยะของการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยการให้รางวัลคือ สติ๊กเกอร์ดาวเด็กดีเมื่อสะสมครบ 5 ดวงสามารถนำมาแลกขนมได้ ดังนั้นพฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ จึงเรียกว่า พฤติกรรมตามเงื่อนไขการทดลอง ต่อจากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบ จะทำให้ทราบว่าพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะ A กับระยะ B ซึ่งผลของการเปรียบเทียบจะทำให้ทราบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

ระยะทดลองการใช้โปรแกรมปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง 6 สัปดาห์ คือตั้งแต่วันจันทร์ที่ 31 กรกฎาคม 2549 ถึงวันจันทร์ที่ 11 กันยายน 2549 (ชดเชยวันหยุดวันแม่แห่งชาติ 1 วัน) ซึ่งจะดำเนินการวิจัยในวันจันทร์ – วันศุกร์ ในช่วงเวลา 14.00 – 14.20 น. รวมการดำเนินการวิจัยระยะดำเนินการปรับพฤติกรรม 30 ครั้ง

ระยะที่ 3 การติดตามผลการปรับพฤติกรรม (FOLLOW – UP) หรือระยะ A ซึ่งถือว่าเป็นระยะของการสลับกลับ โดยจะกลับไปดำเนินการเช่นเดียวกับระยะ A อีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อจะสังเกตการเปลี่ยนแปลงของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายว่า ภายหลังการยุติการเสริมแรงแล้วเทคนิคนี้ยังมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายจริงหรือไม่

ระยะติดตามผลผู้วิจัยจะดำเนินการหลังจากเว้นระยะสิ้นสุดการเข้าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทั้งช่วงไป 1 สัปดาห์ ระยะติดตามผลจะดำเนินการ 2 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วัน จันทร์ที่ 18 กันยายน 2549 ถึงวันศุกร์ที่ 29 กันยายน 2549 ซึ่งจะดำเนินการติดตามผลในวันจันทร์-วันศุกร์ ในช่วงเวลา 14.00 – 14.20 น. รวมการวิจัยระยะติดตามผล 10 ครั้ง

การดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะนี้เป็นการดำเนินการโดยผู้วิจัยดำเนินการร่วมกับผู้ร่วมสังเกต

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการปรับพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

- A แทน ระยะการหาเส้นฐานการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว (BASELINE)
- B แทน ระยะการปรับพฤติกรรมโดยใช้การเสริมแรง (TREATMENT)
- A แทน ระยะติดตามผลการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว (FOLLOW – UP)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนในรูปแบบบันทึกความถี่พฤติกรรมก้าวร้าว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. นำผลจากการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมในแต่ละระยะของผู้วิจัยมาหาความถี่และค่าเฉลี่ยเพื่อดูผลของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าว

2. นำผลจากการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ตลอดการทดลองทั้ง 3 ระยะ มาหาค่าความถี่และค่าเฉลี่ยเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะเส้นฐานพฤติกรรม และหลังจากการได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าว ในการวิจัยครั้งนี้ได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยโดยมีขั้นตอนทั้ง 3 ระยะ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่และค่าเฉลี่ยตลอดทั้ง 3 ระยะ ปรากฏในรูปตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่และค่าเฉลี่ยตลอดทั้ง 3 ระยะ ปรากฏในรูปกราฟเส้นภาพประกอบที่ 1 และภาพประกอบที่ 2

ตารางที่ 3 แสดงความถี่เป็นจำนวนครั้งและค่าเฉลี่ยผลการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนทำการ
ปรับพฤติกรรม (Baseline) หรือ ระยะ A

สังเกต ครั้งที่	ผู้สังเกตคนที่	วัน เดือน ปี	เวลา	จำนวนการเกิดพฤติกรรม (ครั้ง)
1	1	17 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	9
	2			8
2	1	18 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	10
	2			10
3	1	19 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	8
	2			8
4	1	20 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	7
	2			7
5	1	21 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	9
	2			9
6	1	24 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	8
	2			8
7	1	25 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	9
	2			9
8	1	26 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	8
	2			7
9	1	27 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	8
	2			8
10	1	28 กรกฎาคม 2549	14.00 – 14.20	10
	2			10
รวม				85
ค่าเฉลี่ยของ Baseline = 8.50				

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว ระยะที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงถึง 8.50 ครั้ง

ตารางที่ 4 แสดงความถี่เป็นจำนวนครั้งและค่าเฉลี่ยผลการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวการดำเนินการ
ปรับพฤติกรรม (TREATMENT) หรือระยะ B

ครั้งที่	ผู้ สังเกต คนที่	วัน เดือน ปี	เวลา	จำนวนการ เกิด พฤติกรรม (ครั้ง)	สรุปผลพฤติ กรรมที่ได้			สิ่งเสริมแรงที่ได้รับ
					เพิ่ม ขึ้น	ลด ลง	คงที่	
1	1	31 ก.ค.49	14.00 –	8		/		--
	2		14.20	8				
2	1	1 ส.ค. 49	14.00 –	6		/		--
	2		14.20	6				
3	1	2 ส.ค. 49	14.00 –	7		/		--
	2		14.20	7				
4	1	3 ส.ค. 49	14.00 –	5		/		
	2		14.20	5				
5	1	4 ส.ค. 49	14.00 –	4		/		ได้สติเกอร์ดาว 1 ดวงนำไปแลก ขนมเวเฟอร์เคลือบ ช็อกโกแลต
	2		14.20	4				
6	1	7 ส.ค. 49	14.00 –	5		/		--
	2		14.20	5				
7	1	8 ส.ค. 49	14.00 –	3		/		ได้สติเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลกขนม ทวิล์เคลือบช็อกโกแลต
	2		14.20	3				
8	1	9 ส.ค. 49	14.00 –	3		/		ได้สติเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมทวิล์เคลือบ ช็อกโกแลต
	2		14.20	3				

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	ผู้สังเกต คนที่	วัน เดือน ปี	เวลา	จำนวนการ เกิด พฤติกรรม (ครั้ง)	สรุปผลพฤติกรรม ที่ได้			สิ่งเสริมแรงที่ได้รับ
					เพิ่ม ขึ้น	ลด ลง	คง ที่	
9	1	10 ส.ค. 49	14.00 –	4		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 1 ดวงนำไปแลก ขนมเวเฟอร์เคลือบ ช็อกโกแลต
	2		14.20	4				
10	1	11 ส.ค. 49	14.00 –	3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมทวิล์เคลือบ ช็อกโกแลต
	2		14.20	3				
11	1	15ส.ค. 49	14.00 –	4		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 1 ดวงนำไปแลก ขนมเวเฟอร์เคลือบ ช็อกโกแลต
	2		14.20	4				
12	1	16 ส.ค.49	14.00 –	3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมทวิล์เคลือบ ช็อกโกแลต
	2		14.20	3				
13	1	17ส.ค. 49	14.00 –	2		/		สะสมสติ๊กเกอร์ดาว ครบ 3-5 ดวงได้ ช็อกโกแลตอัล มอนต์ 1 ชิ้น
	2		14.20	2				
14	1	18ส.ค. 49	14.00 –	3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมทวิล์เคลือบ ช็อกโกแลต
	2		14.20	3				

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	ผู้สังเกต คนที่	วัน เดือน ปี	เวลา	จำนวนการ เกิดพฤติกรรม(ครั้ง)	สรุปผลพฤติกรรม ที่ได้			สิ่งเสริมแรงที่ได้รับ
					เพิ่ม ขึ้น	ลด ลง	คง ที่	
15	1 2	21ส.ค. 49	14.00 – 14.20	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมพิวี่เคลือบ ช็อกโกแลต
16	1 2	22ส.ค. 49	14.00 – 14.20	2 2		/		สะสมสติ๊กเกอร์ดาว ครบ 3-5 ดวงได้ ช็อกโกแลตอัล มอนต์ 1 ชิ้น
17	1 2	23ส.ค. 49	14.00 – 14.20	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมพิวี่เคลือบ ช็อกโกแลต
18	1 2	24ส.ค. 49	14.00 – 14.20	4 4		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 1 ดวงนำไปแลก ขนมเวเฟอร์เคลือบ ช็อกโกแลต
19	1 2	25ส.ค. 49	14.00 – 14.20	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมพิวี่เคลือบ ช็อกโกแลต
20	1 2	28ส.ค. 49	14.00 – 14.20	2 2		/		สะสมสติ๊กเกอร์ดาว ครบ 3-5 ดวงได้ ช็อกโกแลตอัล มอนต์ 1 ชิ้น

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	ผู้สังเกต คนที่	วัน เดือน ปี	เวลา	จำนวนการ เกิดพฤติกรรม(ครั้ง)	สรุปผลพฤติกรรม ที่ได้			สิ่งเสริมแรงที่ได้รับ
					เพิ่ม ขึ้น	ลด ลง	คง ที่	
21	1 2	29ส.ค. 49	14.00 – 14.20	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมทิวี่เคลือบ ช็อกโกแลต
22	1 2	30ส.ค. 49	14.00 – 14.20	2 2		/		สะสมสติ๊กเกอร์ดาว ครบ 3-5 ดวงได้ ช็อกโกแลตอัล มอนต์ 1 ชิ้น
23	1 2	31 ส.ค.49	14.00 – 14.20	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมทิวี่เคลือบ ช็อกโกแลต
24	1 2	1 ก.ย. 49	14.00 – 14.20	2 2		/		สะสมสติ๊กเกอร์ดาว ครบ 3-5 ดวงได้ ช็อกโกแลตอัล มอนต์ 1 ชิ้น
25	1 2	4 ก.ย. 49	14.00 – 14.20	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมทิวี่เคลือบ ช็อกโกแลต
26	1 2	5 ก.ย. 49	14.00 – 14.20	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมทิวี่เคลือบ ช็อกโกแลต

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	ผู้สังเกต คนที่	วัน เดือน ปี	เวลา	จำนวนการ เกิดพฤติกรรม(ครั้ง)	สรุปผลพฤติกรรม ที่ได้			สิ่งเสริมแรงที่ได้รับ
					เพิ่ม ขึ้น	ลด ลง	คง ที่	
27	1 2	6 ก.ย. 49	14.00 – 14.20	2 2		/		สะสมสติ๊กเกอร์ดาว ครบ 3-5 ดวงได้ ช็อกโกแลตอัล มอนต์ 1 ชิ้น
28	1 2	7 ก.ย. 49	14.00 – 14.20	2 2		/		สะสมสติ๊กเกอร์ดาว ครบ 3-5 ดวงได้ ช็อกโกแลตอัล มอนต์ 1 ชิ้น
29	1 2	8 ก.ย. 49	14.00 – 14.20	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงนำไปแลก ขนมพิวเล่เคลือบ ช็อกโกแลต
30	1 2	11ก.ย. 49	14.00 – 14.20	2 2		/		สะสมสติ๊กเกอร์ดาว ครบ 3-5 ดวงได้ ช็อกโกแลตอัล มอนต์ 1 ชิ้น
รวม 102 ครั้ง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.40								

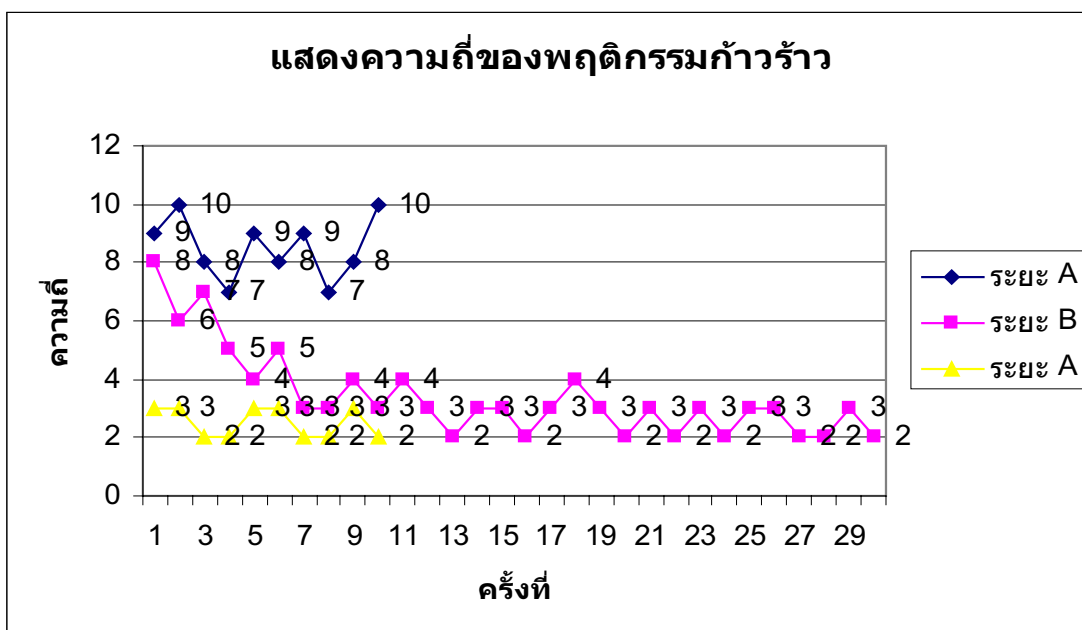
จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 3.40 ครั้ง

ตารางที่ 5 แสดงผลการติดตามผลการปรับพฤติกรรม (FOLLOW – UP) หรือระยะ A โดยนำไปเปรียบเทียบกับระยะ B คือ ช่วงระยะเวลาการให้ Treatment สรุปผลที่ได้รับ ดังนี้

ครั้งที่	ผู้สังเกต คนที่	วัน เดือน ปี	เวลา	จำนวนการ เกิด พฤติกรรม	สรุปผลที่ได้			สิ่งเสริม แรงที่ได้ รับ
					พฤติกรรม เพิ่มขึ้น	พฤติกรรม ลดลง	พฤติกรรม คงที่	
1	1	18 ก.ย.49	09.20-	3		/		-
	2		09.40	3				
2	1	19 ก.ย.49	10.20-	3		/		-
	2		10.40	3				
3	1	20 ก.ย.49	09.20-	2		/		-
	2		09.40	2				
4	1	21 ก.ย.49	10.20-	2		/		-
	2		10.40	2				
5	1	22 ก.ย.49	09.20-	3		/		-
	2		09.40	3				
6	1	25 ก.ย.49	10.20-	3		/		-
	2		10.40	3				
7	1	26 ก.ย.49	09.20-	2		/		-
	2		09.40	2				
8	1	27 ก.ย.49	10.20-	2		/		-
	2		10.40	2				
9	1	28 ก.ย. 49	09.20-	3		/		-
	2		09.40	3				
10	1	29 ก.ย. 49	10.20-	2		/		
	2		10.40	2				
รวม 25 ครั้ง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.50								

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว ระยะพฤติกรรมพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงถึง 8.50 ครั้ง จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะปรับพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.40 ครั้ง และจากตารางที่ 3 ระยะถอดถอนสิ่งเสริมแรง พบว่ามีค่าเฉลี่ย 2.50 ครั้ง ตามลำดับ จากข้อมูลในตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3 สามารถแสดงเป็นกราฟ ได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กราฟแสดงความถี่พฤติกรรมก้าวร้าวโดยแบ่งตามระยะ A ระยะ B ระยะ A

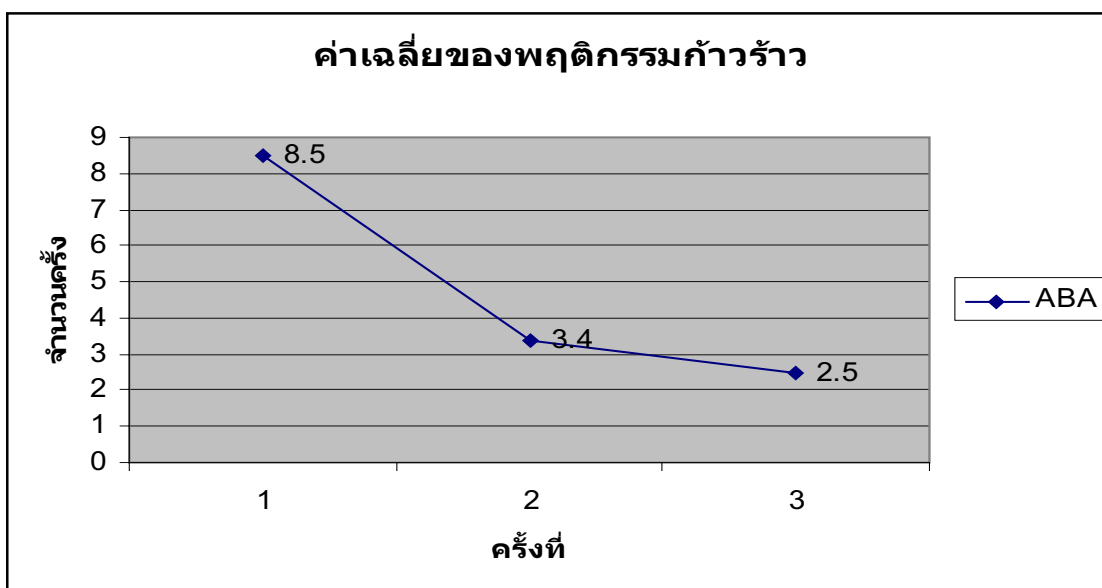

ภาพประกอบที่ 2 กราฟแสดงความถี่พฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 3 ระยะ ABA

จากภาพประกอบที่ 1 และ 2 จะเห็นว่าค่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะที่ 1 (A) มีความถี่ระหว่าง 7 – 10 ระยะที่ 2 (B) มีความถี่ระหว่าง 2 – 8 ระยะที่ 3 (A) มีความถี่ระหว่าง–3 ตามลำดับ

ภาพประกอบที่ 3 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 3 ระยะ

จากภาพประกอบที่ 3 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวตลอดการทดลองทั้ง 3 ระยะ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ระยะที่ 1 (A) ระยะเส้นฐานพฤติกรรม แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมีค่าความถี่คิดเป็นค่าเฉลี่ย 8.50

ระยะที่ 2 (B) ระยะการปรับพฤติกรรม แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากระยะเส้นฐานพฤติกรรม มีค่าความถี่คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.40

ระยะที่ 3 (A) ระยะการถอดถอนการให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากระยะเส้นฐานพฤติกรรมและระยะการปรับพฤติกรรม มีค่าความถี่คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.50

จากกราฟแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของตัวอย่างที่ใช้ศึกษามีความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงในระยะที่ 2 ระยะการปรับพฤติกรรม และระยะที่ 3 คือระยะการถอดถอนการให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าความถี่เฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง มีการเปลี่ยนแปลงหลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร” เป็นการวิจัยรายกรณี (Single Subject Design) แบบ ABA Design โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่เด็กออทิสติก ระดับก่อนประถมศึกษา เพศหญิง อายุ 6 ขวบ กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยการคัดเลือกเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่มีความรุนแรงชัดเจนโดยแสดงพฤติกรรมอาละวาด โดยการตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้น กรีดร้อง ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ปกครอง ก่อนที่จะทำการวิจัยและผู้ปกครองยินยอมอนุญาตให้ความร่วมมือทำการวิจัยในครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งนักเรียนแสดงออกโดยการอาละวาด โดยการตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้นกรีดร้อง เครื่องมือดังกล่าวผู้วิจัยสร้างขึ้น นอกจากนี้ ยังมี แบบสำรวจความถี่พฤติกรรมก้าวร้าวและแบบสำรวจตัวเสริมแรงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยเช่นกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 หาค่าร้อยละของความถี่การเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว ตลอดการทดลองทั้ง 3 ระยะ ตอนที่ 3 จัดทำกราฟเพื่อเปรียบเทียบดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวตลอดการทดลองทั้ง 3 ระยะ

สรุปผล

เด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เมื่อได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เด็กมีการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกได้

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยรายกรณี ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการตี ข่วน ขว้างปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้น กรีดร้อง อายุ 6 ปี ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ในระยะที่ 1 ระยะเส้นฐานพฤติกรรม มีค่าความถี่สูงถึง 85 ครั้ง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 8.50 ครั้ง หลังจากที่ใช้การปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเมื่อเด็กไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ให้รางวัลที่เด็กชอบคือขนมช็อกโกแลต มีค่าความถี่ลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.50 เมื่อเทียบกับระยะก่อนปรับพฤติกรรมจริง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่และค่าเฉลี่ยของการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของแต่ละครั้งของสัปดาห์ พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกในแต่ละระยะการทดลอง พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกมีความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงในระยะที่ 2 (B) ลดลงจากระยะเส้นฐานพฤติกรรม มีค่าความถี่คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.40 และระยะที่ 3 (A) ระยะการถอดถอนการให้เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากระยะเส้นฐานพฤติกรรมและระยะการปรับพฤติกรรม มีค่าความถี่คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.50 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าความถี่เฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง มีการเปลี่ยนแปลงหลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ออสบอร์น (Osborne 1969 : 113 – 118 , อ้างถึงใน โชติ บุญนิรวิช) ศึกษาการใช้หลักฟรีแมคเสริมสร้างพฤติกรรมการนั่งอยู่กับที่ของเด็กกลุ่มหนึ่ง โดยการวางเงื่อนไขว่าใครสามารถนั่งอยู่กับที่ได้นานถึง 15 นาที จะมีสิทธิได้เวลาว่าง 5 นาที ในตอนบ่าย แต่ถ้าไม่สามารถทำได้ก็ต้องอยู่ในชั้นทำงานต่อไป ผลปรากฏว่าพฤติกรรมการลุกจากที่นั่งลดลงทันที สอดคล้องกับการศึกษาของ เมอเรทและเวลด์ล (Merret and Wheldall 1978 : 41 – 50 , อ้างถึงใน โชติ บุญนิรวิช) ศึกษาโดยใช้หลักฟรีแมคกับแรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรมการทำงานในชั้นเรียนและการเขียนหนังสือของเด็ก ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการทำงานในชั้นเรียนของเด็กซึ่งเคยมีเพียง 44 % ของเวลาเรียนทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็น 77 % และ 88 % ของเวลาทั้งหมดในเวลาต่อมา และจากการที่เคยเขียนหนังสือได้ 5 คำต่อนาที เพิ่มขึ้นเป็น 13 คำต่อนาที โดยอัตราการผิดพลาดต่ำ นอกจากนี้ผลการศึกษาของ แลททัล (Lattal : 1969 , อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 130) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแปร่งฟันในค่ายฤดูร้อนของเด็กโดยใช้กิจกรรมการว่ายน้ำในสระเป็นกิจกรรม ผลการศึกษพบว่านักเรียนในค่ายพักแรมฤดูร้อนแปร่งฟันตอนเช้าทุกวัน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิจัยภายในประเทศ คือ พรชูลี อาชาวอำรุง และสงบ ลักษณะ (พรชูลี อาชาวอำรุง และสงบ ลักษณะ 2519 :49 – 55 ,อ้างถึงใน โชติ บุญนิรวิช 2541) ทำการทดลอง

ปรับพฤติกรรมก่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีตะโกนเสียงดัง ทูบโตะ ลากเก้าอี้เดินไปมาโดยไม่มีจุดหมาย และเดินออกนอกห้องเรียน ครูจึงวางเงื่อนไขว่าถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมดังกล่าวลดลงตามกำหนด ครูจะอนุญาตให้พัก 15 นาที และจับฉลากทำกิจกรรมที่ชอบตามที่นักเรียนเสนอ เช่น เล่นฟุตบอล ตีปิงปอง หรือพักผ่อนตามสบาย ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อนลดลงตามเกณฑ์ที่ครูกำหนด สอดคล้องกับการศึกษาของโชติ บุญนิธิวินิช (2541) พบว่า การมีวินัยในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งกลุ่มที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข และกลุ่มที่ได้รับการใช้หลักฟรีแมค โดยนักเรียนที่ได้รับการใช้หลักฟรีแมคมีการมีวินัยในการใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริลักษณ์ รักษาทรัพย์ (ศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์ 2534 : 52 อ้างถึงใน พเยาว์ พันชนิตย์ 2545) พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้หลักฟรีแมคมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงขึ้น และการศึกษาของ บุญมา เวียงคำ (2538) พบว่าพฤติกรรมที่เหมาสมของนักเรียนเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้หลักฟรีแมค จากการศึกษาของนักวิจัยหลายๆ ท่าน ที่กล่าวมาข้างต้น ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเมื่อนำวิธีการปรับพฤติกรรมโดยใช้หลักการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยอรรถกร ผลการศึกษาที่ได้จะมีความสอดคล้องกัน คือเด็กจะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดลงและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น

ในการศึกษาในครั้งนี้ ตัวอย่างที่ใช้ศึกษามีจำนวนความถี่ของการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง สอดคล้องกับผลการศึกษาของแอสริน และวิโซโลสกี (Azrin and Wesolowski, 1980 : 113 – 119 , อ้างถึงใน กุลยา ก่อสุวรรณ : 2540) ที่ศึกษาการใช้เงื่อนไขที่ไม่พึงพอใจ โดยใช้การจัดจังหวะร่วมกับการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ ผลพบว่า การเสริมแรงร่วมกับการจัดจังหวะได้ผลในการลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ ในระดับเกือบศูนย์ในช่วงเวลา 35 วัน โดย ศศิธร สังข์อู่ (2547) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาเด็กออทิสติกวิธีหนึ่งคือ การปรับเปลี่ยน พฤติกรรม (Behavioral Interventions) โดยใช้การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) หรือ พฤติกรรมบำบัด (Behavior Therapy) เพื่อลดหรือจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมซ้ำ ๆ ก้าวร้าว หรือทำร้ายตนเอง และสร้างหรือเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทั้งในด้านสังคม ภาษา และการพัฒนาทักษะพื้นฐานรวมถึงทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตอย่างอิสระให้แก่เด็กออทิสติก จากคำกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ที่ พบว่า การนำวิธีการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร มาใช้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของเด็กออทิสติก คือพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาพบว่า เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

การใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้รางวัลที่เด็กชอบคือขนมช็อกโกแลตนำมาเป็นแรงเสริม ซึ่งเป็นขนมที่เด็กชอบมาก จึงนำมาเป็นเงื่อนไขเพื่อลดพฤติกรรมที่

ไม่เพียงประสงค์ คือพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการวิจัยครั้งนี้ ตลอดการทดลองทั้ง 3 ระยะ พบว่าพฤติกรรมที่สังเกตเห็นในแต่ละครั้งจากการบันทึกความถี่ เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมแบบ ABA และหลังจากถอดถอนโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแล้ว พฤติกรรมก้าวร้าวก็ยังคงอยู่ไม่หายขาดเด็กยังคงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่บ้าง แต่พฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกมานั้นมีความถี่ลดน้อยลงกว่าก่อนที่จะได้รับการปรับพฤติกรรมมากและความรุนแรงของพฤติกรรมก็เบาลง ยกตัวอย่างเช่น ก่อนที่จะได้รับการปรับพฤติกรรมเด็กจะตีเพื่อนแรง ๆ และถ้ามีสิ่งของอยู่ใกล้ตัวก็จะหยิบมาตีเพื่อน (กล่องดินสอ ไม้บรรทัด ของเล่น ไม้บล็อก กิตาร์) และจะตีแบบเร็ว ๆ หลายครั้ง ชอบกรีดร้อง ร้องไห้เสียงดังแบบไม่มีเหตุผล แต่เมื่อเด็กได้รับการปรับพฤติกรรมแล้วความรุนแรงของพฤติกรรมก้าวร้าวก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัดก็คือ พฤติกรรมการกรีดร้องกรีด ๆ ก็จะไม่กรีดร้องส่งเสียงดังแต่จะร้องเสียงเบาเหมือนเด็กร้องไห้ ทั่วไป และพฤติกรรมการตีเพื่อนก็ลดลงตีเบาลงและไม่ใช้สิ่งของมาตีเพื่อนแต่จะใช้มือตีแทน ซึ่งเพื่อน ๆ ก็ให้การยอมรับและเล่นด้วย เปรียบเทียบจากก่อนการทดลองที่เพื่อน ๆ ไม่ชอบและไม่เล่นด้วยเพราะเล่นแล้วชอบตีเพื่อนแรง ๆ

เมื่อพิจารณาผลของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก ตลอดเวลาการทดลองทั้ง 3 ระยะ พบว่า เด็กเรียนรู้เงื่อนไขและแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น ทำให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ของสกินเนอร์ (Skinner) ที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นผลมาจากการเสริมแรงของพฤติกรรมนั้น ถ้าการเสริมแรงเป็นการเสริมแรงทางบวกพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นอีกต่อไป (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2536 :171) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวในระยะที่ 2 และระยะที่ 3 มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ข้อสังเกตจากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกได้ โดยเด็กเกิดการเรียนรู้การวางเงื่อนไข เกิดความยับยั้งชั่งใจที่จะไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวโดยเฉลี่ยลดลง ส่งผลให้นักเรียนได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรอันเป็นตัวเสริมแรงที่นักเรียนพึงพอใจ ดังที่ โอเลอรี เบรกเกอร์ (O'Leary and Becker : 1967 , อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2536 : 200) พบว่า เด็กที่มีความผิดปกติทางอารมณ์ อายุ 9 ขวบ จำนวน 11 คน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 80 % ของพฤติกรรมทั้งหมด เขาจึงสร้างกฎขึ้นในชั้นโดยกำหนดให้ทุกคนนั่งอยู่กับที่ มองมาที่หน้าชั้น ยกมือขึ้นตอบคำถาม ทำโตะเรียนให้สะอาดจากนั้นจึงใช้เบี้ยอรรถกรโดยการจดเป็นแต้มใส่ไว้บนกระดานบนโตะของเด็กแต่ละคน ซึ่งแต้มที่เด็กได้นั้นเป็นผลเนื่องมาจากการประเมินพฤติกรรมของเด็กตามกฎที่ตั้งไว้ ทำการประเมินวันละ 5 ครั้ง แต้มเหล่านั้นสามารถนำมา

แลกเปลี่ยนกันได้ ผลปรากฏว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นลดลงเหลือเพียง 10 % ของพฤติกรรมทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการเสริมแรงเป็นกระบวนการจงใจให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป ซึ่งนับว่าการเสริมแรงเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างชัดเจน อีกทั้งผลจากการที่นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงยังทำให้เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อนๆ มากขึ้น แต่ก็ยังมีข้อสังเกตว่าการทดลองในระยะที่ 3 มีระยะเวลาเพียง 2 สัปดาห์ ซึ่งถ้าหากต้องการดูความคงทนของพฤติกรรม จึงควรเพิ่มระยะเวลาการสังเกตพฤติกรรมออกไปอีกสักระยะหนึ่ง เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

1. ในการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กออทิสติกควรนำเทคนิค การปรับพฤติกรรม มาใช้ร่วมกับเทคนิคอื่นๆ โดยในการเลือกเทคนิคการปรับพฤติกรรมแต่ละอย่างควรเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะของเด็ก เพื่อให้เทคนิคนั้นบรรลุผล เช่น การใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมาเป็นเงื่อนไขเพื่อไม่ให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น ผู้ฝึกต้องประเมินให้ชัดเจนว่า ตัวเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรนั้นๆ เด็กต้องการมากจริงๆ การใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรม โดยการใช้ตัวเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรจึงจะได้ผล เป็นต้น
2. นำเทคนิคการปรับพฤติกรรมแบบABAไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับช่วงชั้นอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม
3. นำเทคนิคการปรับพฤติกรรมแบบABA ไปทดลองใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านอื่น ๆ เช่น เด็กบกพร่องทางสติปัญญา เด็กบกพร่องทางการได้ยิน
4. ควรมีการอบรมครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคนิคการปรับพฤติกรรมแบบABA ไปใช้ในการปรับพฤติกรรมกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในขั้นต่อไป

1. ควรศึกษาการนำวิธีการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร มาใช้กับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมอื่นๆ เช่น พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน พฤติกรรมลุกจากเก้าอี้ เป็นต้น
2. ในการทำการวิจัยเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมควรใช้ระยะเวลาในการทดลองที่ยาวกว่านี้ โดยเฉพาะในระยะอดอดอนเพื่อศึกษาว่าเมื่อใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมนั้นแล้วพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดลงจริง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมลชนก เหล่าชัยศรี. “พัฒนาการเด็กวัย 0-5 ปี.” เอกสารประกอบการอบรม “พัฒนาการบำบัดเด็กออทิสติกวัยต่ำกว่า 5 ปี โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยพลัมปี, 2539. (เอกสารอัดสำเนา) ประเทือง ภูมิภักทราคม. การปรับพฤติกรรม : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้งเฮ้าส์, 2540.

พนิดา รัตนไพโรจน์. “รายงานการวิจัยผลการใช้โปรแกรมรูปภาพต่อการลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกปฐมวัย.” สถาบันราชานุกูล , 2550.

เพ็ญแข ลิมศิลา. “เด็กออทิสซึม.” วารสารยุวประสาท.กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข 1,1(ม.ค.- เม.ย. 2535): 9-13.

_____.การวิจัยโรค “ออทิสซึม” . สมุทรปราการ: ช.แสงงามการพิมพ์, 2540.

_____.ออทิสซึม.วันเพ็ญ บุญประกอบ, อัมพล สุอำพัน, นงพงา ลิมสุวรรณ, บรรณาธิการ. จิตเวชเด็กกุมารแพทย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนชม, 2538.

แพตเตอร์สัน, เจอร์ลด์ อาร์.บทเรียนแบบโปรแกรม เรื่องการใช้แรงเสริม / เจอร์ลด์ อาร์.แพตเตอร์สัน เขียน ; เครือวัลย์ ขจรพันธ์ แปลกรุงเทพฯ: เจอร์ลด์ อาร์. แพตเตอร์, 2518.

รจนา ทรรทานนท์. เด็กออทิสติก คำแนะนำสำหรับบิดา มารดาและนักวิชาการ. แปลและเรียบเรียงจาก Autistic Child: A guide for Parents and Professionals โดย Wing L. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2527.

วันิดดา ปิยะศิลป์. คู่มือสำหรับพ่อแม่เพื่อเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิ่ง จำกัด, 2537.

คันสนีย์ สุดประเสริฐ. แนวทางให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติกเตรียมความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ศูนย์สุขวิทยาจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข,ม.ป.ป. (เอกสารอัดสำเนา)

ศุภรัตน์ เอกอัศวิน. “โรคออทิสติก.” เอกสารประกอบการสอน การอบรมความรู้พื้นฐานการดูแลเด็กออทิสติก, 2540.

สถาบันเด็กมุลินีเด็ก. แนวทางการให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2549.

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี. คู่มือคุณครูสำหรับช่วยเหลือเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : ชัยเจริญ, 2546.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

_____. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. จิตวิทยาสังคม:ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ:บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด(มหาชน) ,2546.

สุพล ชัดเชื้อ. “การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการปรับสัณใหม่ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร.”
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.

เย็น ชีรพิพัฒน์ชัย. “การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ,2541.

ศรีวรรณ พูลสรรพสิทธิ์และคณะ. “การศึกษาภาวะออทิสซึมในประเทศไทยและการดูแลรักษาแบบบูรณาการในระดับประเทศ”.วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข 1 (มกราคม 2548) : 10-16.

ศรีสมร กลวิวัฒน์. “เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องระดับมากถึงรุนแรง.” บทความวิชาการทางการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ,
2537.

อำพล สุอำพัน. “Child psychiatry for pediatricians .” ภาควิชาจิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์,2538.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าความเที่ยงของการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

การหาค่าความเสี่ยงของการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนดำเนินการทดลอง

สังเกตครั้งที่	ผู้สังเกตคนที่	จำนวนการเกิด พฤติกรรม (ครั้ง)	เห็นตรงกัน	เห็นไม่ตรงกัน
1	1	14	12	2
	2	12		
2	1	10	10	-
	2	10		
3	1	14	13	1
	2	13		
4	1	11	11	-
	2	11		
5	1	9	9	-
	2	9		
6	1	11	11	1
	2	12		
7	1	9	9	-
	2	9		
8	1	10	10	-
	2	10		
9	1	12	12	-
	2	12		
10	1	10	10	-
	2	10		
รวม			107	4
ค่าความเสี่ยงของการสังเกตพฤติกรรม				96.39

$$\begin{aligned}
 \text{ค่า IOR} &= \frac{107 \times 100}{107 + 4} \\
 &= \frac{107 \times 100}{111} \\
 &= 96.39
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข
แบบสำรวจตัวเสริมแรง

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ ชั้น ... เลขที่ ...

ให้นักเรียนบอกลำดับสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดไปหาสิ่งที่นักเรียนต้องการน้อยที่สุด 3 อันดับ โดยให้หมายเลข 1 เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุด

	ตุ๊กตา
	ขนม
	ดินสอ
	ยางลบ
	หนังสือนิทาน
	ลูกอม
	สมุดสติ๊กเกอร์
	สมุดวาดภาพระบายสี
	สีไม้
	สติ๊กเกอร์ดาวในสมุดสะสมดาวเด็กดี
	ไอศกรีม
	อื่น ๆ

ภาคผนวก ค
แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

ภาคผนวก ง
ตารางการเสริมแรง

ตารางการเสริมแรง

ชื่อสกุล.....อายุ.....ชั้น.....
 วันที่.....เวลาที่บันทึก.....สถานที่.....

ช่วงเวลาการให้การเสริม แรง (ทุก 4 นาที)	นาทีที่ 4	นาทีที่ 4	นาทีที่ 4	นาทีที่ 4	นาทีที่ 4	รวม 20 นาที
ไม่แสดงพฤติกรรมก้าว ร้าวโดยการตี ข่วน ขว้าง ปาทำลายสิ่งของ ร้องไห้ เสียงดัง ดิ้นกรีดร้อง						

เมื่อนักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอาละวาดโดยการตี ข่วน ขว้างปา
 ทำลายสิ่งของ ร้องไห้เสียงดัง ดิ้นกรีดร้อง ใน 4 นาทีนักเรียนจะได้รับรางวัลคือสติ๊กเกอร์ดาว 1
 ดวงติดในบัตรสะสมสติ๊กเกอร์ดาวเด็กดี เมื่อสะสมสติ๊กเกอร์ดาวครบ 1 ดวง สามารถนำสติ๊กเกอร์
 ดาวเด็กดีมาแลกรางวัลได้ขนมเวเฟอร์เคลือบช็อกโกแลต 1 ชิ้น ถ้าสะสมได้ครบ 2 ดวงได้ขนมทวี่
 เคลือบช็อกโกแลต 1 ชิ้น และถ้าสะสมสติ๊กเกอร์ดาวได้ครบ 3-5 ดวงได้ช็อกโกแลตอัลมอนด์ 1 ชิ้น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาววิตรี ผลเจริญพงศ์
ที่อยู่	96/10 หมู่ 3 หมู่บ้านปิยะแลนด์ ซอยเปียร์นนท์ ถนนประชาอุทิศ ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 12130 โทรศัพท์ 02-9911046 , 081-8561495
ที่ทำงาน	โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ถนนดินแดง แขวงดินแดง เขตดิน แดง กรุงเทพฯ 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
พ.ศ. 2546	สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2548	ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2537 – 2543	อาจารย์ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2543 – ปัจจุบัน	ครู คศ.2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400